

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

هیئت وزیران در جلسه ۲۱ / ۲ / ۱۳۹۳ به پیشنهاد وزارتخانه های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، کشور و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تایید ستاد کل نیروهای مسلح و به استناد تبصره (۱) ماده (۳۹) اصلاحی قانون خدمت وظیفه عمومی – مصوب ۱۳۹۰ – آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی

مصوب ۱۳۹۳، ۰۲، ۲۱

ماده ۱ – در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می روند:

الف – قانون: قانون خدمت وظیفه عمومی – مصوب ۱۳۶۳ – و اصلاحات بعدی آن.

ب – نیروی انتظامی: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

پ – نیروهای مسلح: ستاد کل نیروهای مسلح، ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان های تابع و وابسته به آنها.

ت – وزارت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ث – سازمان: سازمان وظیفه عمومی نیروی انتظامی و رده های هم نام در استان ها.

ج – شورای شهرستان: شورای پزشکی سازمان در شهرستان ها، موضوع تبصره های (۱) و (۲) ماده (۴۱) قانون.

چ – شورای استان: شورای عالی پزشکی سازمان در استان ها، موضوع ماده (۴۲) مکرر قانون.

ح – شورای سازمان: شورای عالی پزشکی موضوع ماده (۴۳) قانون.

خ – شوراهای شهرستان: شوراهای استان و شورای سازمان.

د – شورای نیرو: شورای پزشکی بیمارستان های نیروهای مسلح موضوع ماده (۴۲) قانون.

ذ – شورای پزشکی: شورای شهرستان یا شورای نیرو حسب مورد.

ر – مشمولان: کسانی که در شمول قانون قرار دارند از جمله کارکنان وظیفه.

تبصره – سایر اصطلاحات به کار رفته در این آیین نامه، مبتنی بر معانی و تعاریف به کار گرفته شده در قانون و آیین نامه اجرایی آن می باشد.

ماده ۲ – مشمولان از نظر توان و سلامتی جسمی و روانی در چهار دسته قرار می گیرند:

الف – دسته یکم: کسانی که از لحاظ جسمی و روانی، سالم بوده و قادر به انجام خدمت دوره ضرورت هستند.

ب – دسته دوم: کسانی که دچار بیماری یا نقص عضو یا اختلال روانی جزئی هستند و اگرچه به دلیل عدم برخورداری از سلامتی کامل، توان انجام امور رزمی را ندارند ولی به تناسب نوع بیماری یا نقص عضو و با لحاظ میزان تحصیلاتشان، قادر به انجام خدمت دوره ضرورت در امور غیر رزمی هستند و به عنوان مشمولان معاف از رزم شناخته می شوند.

ج – دسته سوم: کسانی که دچار عدم رشد یا بیماری های جسمی یا روانی درمان پذیر هستند و به دلیل اینکه باید برای بازیابی سلامت، تحت درمان و معالجات لازم قرار گیرند، در مدتی که براساس ضوابط موضوع این آیین نامه و پیوست آن تعیین می گردد، قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند و در مدت مذکور، به عنوان مشمولان معاف موقت پزشکی شناخته می شوند.

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

- د – دسته چهارم:** کسانی که دچار بیماری یا نقص عضو یا اختلال روانی غیر قابل درمان هستند و به طور دائم، قادر به انجام خدمت دوره ضرورت در امور رزمی یا غیر رزمی نیستند و آن دسته از مشمولان معاف موقت پزشکی که با رعایت ترتیبات مقرر در ماده (۴۰) قانون و ماده (۲۵) این آیین نامه، نیاز به معالجات طولانی مدت (بیش از دو سال) دارند و به عنوان مشمولان معاف دائم پزشکی شناخته می شوند.
- تبصره –** با توجه به ضوابط این ماده، مشمولان دچار بیماری ها، عدم رشد ها و نقص عضوهای به شرح فهرست پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است، حسب میزان تحصیلاتشان، در دسته تعیین شده مربوط قرار می گیرند.
- ماده ۳-** مشمولان به هنگام معرفی برای اعزام به خدمت، باید از نظر سلامت جسمی و روانی توسط یک پزشک که در این آیین نامه پزشک اول نامیده می شود، به شرح مواد این آیین نامه مورد معاینه قرار گیرند.
- ماده ۴-** پزشک اول، یک نفر از پزشکان نیروهای مسلح می باشد و در صورت نبودن، از پزشکان غیر نظامی متعهد که صلاحیت آنان به وسیله نیروی انتظامی تأیید شده باشد، استفاده خواهد شد.
- ماده ۵-** پزشک اول، وضعیت جسمی و روانی مشمولان را با لحاظ ماده (۲) این آیین نامه، مورد معاینه قرار داده و نتیجه را در برگه معاینه اولیه که توسط سازمان تهیه می شود، درج و مهر و امضا می نماید.
- ماده ۶-** در صورتی که پزشک اول، مشمول را جزء دسته یکم موضوع ماده (۲) تشخیص دهد و وی به این تشخیص، اعتراض داشته باشد یا مشمول را جزء دسته های دوم تا چهارم تشخیص دهد، موضوع برای اظهار نظر به شورای شهرستان احاله خواهد شد.
- ماده ۷-** شورای شهرستان از سه نفر پزشک نیروهای مسلح تشکیل می گردد و رأی اکثریت آنان ملاک عمل است.
- تبصره ۱ –** در صورتی که تأمین پزشکان مورد نیاز از نیروهای مسلح امکان پذیر نباشد، نیروی انتظامی از پزشکان غیر نظامی مورد تأیید، در شورای شهرستان استفاده خواهد کرد.
- تبصره ۲ –** چنانچه یکی از اعضای شورای شهرستان، مشمولی را به عنوان پزشک اول مورد معاینه قراردادده باشد، مجاز به اظهار نظر درباره همان مشمول، در شورای شهرستان نمی باشد.
- ماده ۸-** شورای شهرستان، مشمولان موضوع ماده (۶) این آیین نامه را به صورت بالینی مورد معاینه قراردادده و چنانچه بیماری یا نقص عضو آنان مشهود باشد یا به نحوی برای اعضای شورای شهرستان محرز باشد، براساس مفاد این آیین نامه و پیوست آن، درباره معافیت پزشکی مشمولان، اظهار نظر می نماید و در غیر این صورت، پس از انجام معاینه تخصصی در نزدیک ترین بیمارستان نیروهای مسلح یا مرکز مجهز وزارت و اخذ نظر پزشک متخصص، اظهار نظر خواهد نمود.
- تبصره –** نظرات تخصصی موضوع این ماده، جنبه مشورتی داشته و شورای شهرستان الزامی به پذیرش آنها ندارد.
- ماده ۹ –** چنانچه پس از معاینه مشمول در شورای شهرستان و قبل از اعزام به خدمت، تغییری در وضع جسمی یا روانی وی حاصل شده و بیماری جدیدی به وجود آید یا بیماری قبلی تشدید شود که به تشخیص سازمان و با کسب نظر مشورتی پزشک معتمد، قادر به انجام خدمت نباشد، مشمول مجدداً در شورای شهرستان مربوط مورد معاینه قرار گرفته و نظر اخیر شورای یاد شده ملاک عمل می باشد.
- ماده ۱۰ –** رسیدگی به تقاضای معافیت پزشکی مشمولانی که برابر قانون و آیین نامه اجرایی مربوط، به تحصیل اشتغال داشته و از معافیت تحصیلی استفاده می نمایند، پس از فراغت از تحصیل یا ترک تحصیل یا اخراج به عمل خواهد آمد، مگر در خصوص نقص عضو یا بیماری هایی که براساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن، مقطع تحصیلی در آن اثر نداشته باشد.
- ماده ۱۱ –** مشمولان مقیم خارج از کشور که درخواست رسیدگی به وضعیت معافیت پزشکی دارند، از طریق نمایندگی کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در محل اقامت خود یا نزدیک ترین نمایندگی تعیین شده، به پزشک معتمد معرفی می شوند.
- تبصره ۱ –** تأیید اقامت مشمولان در خارج از کشور برعهده نمایندگی کنسولی موضوع این ماده و براساس ضوابط مربوط می باشد.
- تبصره ۲ –** پزشک موضوع این ماده، با پیشنهاد وزارت امور خارجه و تأیید سازمان، از پزشکان ایرانی مقیم خارج و در صورت عدم دسترسی، از پزشکان خارجی انتخاب می گردد.

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات**آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب**

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

ماده ۱۲ - پزشک موضوع ماده (۱۱) این آیین نامه، مشمول مربوط را از نظر سلامت جسمی و روانی مورد معاینه قرار داده و در صورتی که وی را دچار بیماری، عدم رشد یا نقص عضو تشخیص دهد و یا برای تشخیص، نیازمند معاینات تخصصی و سایر اقدامات تشخیصی بدانند، اقدامات لازم را برای معرفی مشمول به بیمارستان خارج از کشور مورد تایید سازمان، معمول و پس از دریافت نتیجه، مراتب را به نمایندگی مربوط اعلام می نماید.

ماده ۱۳ - نمایندگی موضوع ماده (۱۲) این آیین نامه، پس از اخذ نتیجه، نسبت به تشکیل و تکمیل پرونده مشمول مربوط اقدام و پرونده را پس از تأیید مسئول نمایندگی، از طریق وزارت امور خارجه جهت طرح در شورای شهرستان و اظهار نظر براساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن و محتویات پرونده، به سازمان ارسال می کند.

تبصره - سازمان می تواند جلسات شورای شهرستان را برای رسیدگی به وضعیت مشمولان موضوع این ماده، با استفاده از پزشکان مورد تایید ایرانی داخل یا خارج از کشور، با هماهنگی وزارت امور خارجه در نمایندگی برگزار نماید.

ماده ۱۴ - به منظور رسیدگی به اعتراض مشمول به رأی شورای شهرستان پس از انجام معاینات تخصصی و تصمیم گیری نهایی، شورای استان، متشکل از سه نفر پزشک متخصص استان تشکیل می گردد.

ماده ۱۵ - به منظور رسیدگی به موارد عدم تطابق رأی شورای پزشکی، با قانون و این آیین نامه و پیوست آن، که بنا به تشخیص رییس سازمان یا نماینده او تعیین می شود، شورای سازمان متشکل از سه نفر پزشک متخصص نیروهای مسلح تشکیل می گردد.

ماده ۱۶ - در شورای استان و شورای سازمان، رأی اکثریت پزشکان عضو، معتبر و مبنای عمل سازمان است و اعضای شورای شهرستان، امکان عضویت در آنها را ندارند.

ماده ۱۷ - مشمولانی که پرونده آنان به شورای استان یا شورای سازمان ارجاع می گردد موظفند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ معرفی نامه، خود را جهت معاینه معرفی نمایند و در صورت عدم حضور، شورای مربوط حسب مورد، براساس محتویات پرونده تصمیم گیری می نماید.

ماده ۱۸ - معاینه مشمولان در شورای استان یا شورای سازمان، به صورت بالینی انجام می پذیرد و در صورتی که بیماری با معاینه بالینی تأیید نگردد، سازمان براساس درخواست شورای مربوط حسب مورد، موظف است مشمولان را برای معاینه تخصصی به نزدیکترین بیمارستان نیروهای مسلح یا مراکز مجهز وزارت معرفی نماید.

ماده ۱۹ - مشمولانی که برای معاینات تخصصی موضوع مواد (۸) و (۱۸) این آیین نامه معرفی می شوند، موظفند ظرف یک ماه به بیمارستان یا مرکز تعیین شده مراجعه نمایند و در صورت عدم مراجعه در مدت تعیین شده، شورای مربوط حسب مورد، براساس محتویات پرونده، تصمیم گیری می نماید و نظر آن ملاک عمل سازمان در اعزام مشمولان به خدمت می باشد.

ماده ۲۰ - مشمولانی که پس از معاینه در شورای استان یا شورای سازمان، قادر به خدمت تشخیص داده شده اند، چنانچه قبل از اعزام، دچار نقص عضو یا بیماری جدیدی شوند که از نظر معافیت پزشکی تعیین کننده باشد، وضعیت جدید آنان در شورای شهرستان مورد بررسی قرار گرفته و نظر اخیر شورای شهرستان ملاک عمل می باشد.

ماده ۲۱ - یگان های نیروهای مسلح مجاز به ترخیص مشمولانی که قبل از اعزام، در شورای استان یا شورای سازمان معاینه شده اند، نمی باشند مگر این که در حین خدمت، بیماری یا نقص عضوی به وجود آید یا بیماری قبلی آنان تشدید یافته و از موارد معافیت دایم باشد که در این صورت براساس رأی شورای نیرو اقدام خواهد شد.

ماده ۲۲ - در صورتی که اعضای شوراها، مشمولان را جزء دسته اول یا دسته های دوم تا چهارم موضوع ماده (۲) تشخیص دهند، مکلفند نظر خود را در برگ رأی شورای مربوط که ملصق به عکس مشمول باشد با قید نوع بیماری و مستندات موضوع این آیین نامه و پیوست آن، درج و محل مربوط را با ذکر مشخصات کامل خود، شامل نام و نام خانوادگی و شماره نظام پزشکی مهر و امضا نمایند.

تبصره - تشخیص موارد معافیت دائم برای کارکنان وظیفه در حین خدمت، با شورای نیروی مربوط است.

ماده ۲۳ - نیروهای مسلح موظفند پزشکان مورد نیاز شوراها را به نیروی انتظامی معرفی نمایند.

تبصره - در صورتی که تامین پزشکان مورد نیاز از نیروهای مسلح امکان پذیر نباشد، شبکه بهداشت و درمان هر شهرستان، حسب درخواست سازمان، پزشکان مورد نیاز را به نیروی انتظامی معرفی می نماید.

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات**آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب**

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

ماده ۲۴ – مشمولانی که متقاضی معاینه تخصصی باشند یا به آرای شورای شهرستان اعتراض داشته باشند، هزینه های مربوط به معاینات تخصصی، اعم از بالینی و تشخیصی را پرداخت می نمایند.

ماده ۲۵ – به مشمولانی که به علت ابتلا به بیماری به تشخیص شوراها و در چارچوب ضوابط این آیین نامه و پیوست آن، به طور موقت قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نباشند، به منظور درمان برای مدتی که شورای مربوط تعیین می نماید و در هر حال در هر مرحله، از یک سال تجاوز نخواهد کرد، معافیت موقت پزشکی داده خواهد شد و چنانچه در پایان سال دوم با وجود اقدامات درمانی، شورای یاد شده، بیماری را درمان شده تشخیص ندهد و فرد نیز قادر به انجام خدمت نباشد، از ابتدای سال سوم به طور دائم از خدمت دوره ضرورت معاف خواهد شد.

ماده ۲۶ – چنانچه مشمول، بنا به اظهار خود یا نظر پزشک اول، به مواد مخدر اعتیاد داشته باشد و اعتیاد وی توسط شورای شهرستان تأیید گردد، از سوی سازمان برای ترک اعتیاد در مدت شش ماه، به یکی از مراکز تحت پوشش وزارت یا سازمان بهزیستی کشور معرفی می شود و مرکز یاد شده نتیجه را ظرف مدت مذکور، به سازمان اعلام می نماید.

تبصره – با توجه به حکم تبصره (۳) ماده (۳۹) قانون، معافیت موقت پزشکی مشمولان موضوع این ماده که در مدت مقرر، به مرکز مربوط مراجعه نمایند یا موفق به ترک اعتیاد نشوند، از لحاظ داشتن اعتیاد به مواد مخدر، قابل تمدید نخواهد بود.

ماده ۲۷ – کارکنان وظیفه ای که در حین خدمت دوره ضرورت، مبتلا به بیماری یا نقص عضو شوند، چنانچه پس از اتمام مدت معالجه که کمتر از شش ماه نباشد، طبق نظر شورای نیرو، قادر به انجام خدمت نبوده و براساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن، معاف دائم پزشکی تشخیص داده شوند، از بقیه خدمت دوره ضرورت معاف می شوند و مدت معالجه آنان، جزء خدمت دوره ضرورت محسوب می گردد.

تبصره ۱ – چنانچه شورای نیروی مربوط تشخیص دهد که نقص عضو یا بیماری تا پایان خدمت مقرر که کمتر از شش ماه نباشد، ترمیم نشده یا بهبود نخواهد یافت، مراتب را مشروحاً در اوراق معاینه ذکر و با تنظیم صورتجلسه شورا ملصق به عکس مشمول به یگان خدمتی مربوط اعلام می نماید تا نسبت به ترخیص آنان و معرفی به سازمان اقدام شود.

تبصره ۲ – کارکنان وظیفه ای که در حین خدمت به سبب بیماری مورد معاینه قرار می گیرند و به تشخیص شورای نیرو، براساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن، شرایط معافیت دائم یا موقت داشته باشند، چنانچه بیماری آنان مربوط به قبل از اعزام باشد با تنظیم صورتجلسه شورا ملصق به عکس مشمول به یگان خدمتی مربوط اعلام تا نسبت به ترخیص آنان و معرفی به سازمان اقدام شود.

تبصره ۳ – حین خدمت موضوع این ماده، طول مدت قانونی خدمت دوره ضرورت از زمان اعزام تا پایان خدمت است.

تبصره ۴ – کارکنان وظیفه ای که در حین غیبت یا فرار، یا به سبب ارتکاب جرم و یا به صورت ارادی، مبتلا به بیماری یا نقص عضو شوند، ابتلای آنان به بیماری یا نقص عضو، حین خدمت موضوع این ماده محسوب نشده و مدت معالجه آنان، جزء خدمت دوره ضرورت محسوب نمی گردد و از لحاظ وضعیت معافیت پزشکی، طبق نظر شورای نیرو و براساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن، با آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۲۸ – مشمولان پزشک اعم از پزشکان عمومی، دندانپزشکان و پزشکان متخصص، فقط در صورتی معاف دائم از خدمت دوره ضرورت شناخته می شوند که براساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن، به تشخیص شوراها و شورای نیرو، قادر به اشتغال به حرفه طبابت در نیروهای مسلح نباشند و آن عده از مشمولان مذکور که از سلامت کامل برخوردار نیستند، ولی قادر به طبابت در نیروهای مسلح می باشند به خدمت دوره ضرورت اعزام می شوند و برابر نظر شورای مربوط، از خدمت سنگین که با سلامتی آنان منافات داشته باشد از جمله امور رزمی، معاف خواهند شد.

تبصره – نحوه آموزش مشمولانی که براساس حکم این ماده از امور رزمی معاف می شوند، در چارچوب حکم تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون تعیین خواهد شد.

اسحاق جهانگیری**معاون اول رییس جمهور**

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

فهرست بیماری ها، نقص عضوها و عدم رشدهای
موضوع تبصره ماده (۲)
آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	-مقدمه
۳	-بخش اول : بیماری های عمومی
۳	-بخش دوم : بیماری های غدد مترشحه داخلی
۴	-بخش سوم : بیماری های پوست و بافت های زیر پوست
۶	-بخش چهارم : بیماری های داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)
۸	-بخش پنجم : بیماری های اعصاب و روان
۹	-بخش ششم : بیماری های جراحی مغز و اعصاب
۱۱	-بخش هفتم : بیماری های ریه و قفسه صدری
۱۳	-بخش هشتم : بیماری های استخوان (اسکلت)
۱۸	-بخش نهم : بیماری های دستگاه گوارش و جراحی عمومی
۲۰	-بخش دهم : بیماری های خون و انکولوژی (بد خیمی ها)
۲۲	-بخش یازدهم : بیماری های دستگاه ادراری تناسلی
۲۴	-بخش دوازدهم : بیماری های فک و دهان و دندان
۲۵	-بخش سیزدهم : بیماری های چشم و عوارض بینائی
۲۸	-بخش چهاردهم : بیماری های گوش، حلق و بینی
۲۹	-بخش پانزدهم : بیماری های قلب و عروق
۳۱	-بخش شانزدهم : بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
۳۲	-بخش هفدهم : بیماری های عفونی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

مقدمه

انواع بیماری، عدم رشد و نقص عضوهایی که بر اساس ضوابط ماده (۲) آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی، در طبقه بندی مشمولان از نظر معافیت پزشکی ملاک عمل است به شرح بخش های زیر می باشد.

بخش اول : بیماری های عمومی

بند ۱- ابتلاء به بیماریهای قابل علاج که مدّت درمان آنها بیشتر از یک ماه باشد و همچنین اعمال جراحی و کسانیکه در دوران نقاهت بیماری می باشند: معاف موقت تا یکسال

بند ۲- طول قد:

الف (کمتر از ۱۴۵ سانتی متر: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک تحصیلی کارشناسی و بالاتر طول قد کمتر از ۱۴۰ سانتی متر: معاف دائم

ب (۱۵۵ <= قد <= ۱۴۵ سانتی متر برای دارندگان مدرک تحصیلی فوق دیپلم و پایین تر و ۱۵۵ <= قد <= ۱۴۰ برای دارندگان مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر : معاف از خدمات رزمی

بند ۳- چاقی مفرط < BMI ۳۵ : معاف از خدمات رزمی

بند ۴- لاغری مفرط > BMI ۱۷ : معاف از خدمات رزمی

بند ۵- مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند : معافیت از خدمات سنگین

بخش دوم : بیماری های غدد مترشحه داخل

بند ۱- بیماریهای غدد هیپوفیز شامل: آکرومگالی، ژیگاتتیسم، سندروم کوشینگ، دیابت بی مزه، آدنوم هیپوفیز، هیپوفونکسیون کلی هیپوفیز: معاف دائم

بند ۲- بیماریهای غدد تیروئید:

الف) هیپرتیروئیدی با داشتن علائم واضح بالینی و آزمایشگاهی (در مراکز دانشگاهی یا نیروهای مسلح) در صورت عدم پاسخ به درمان : معاف دائم

ب) هیپرتیروئیدی و هیپوتیروئیدی با داشتن علائم واضح بالینی و آزمایشگاهی (در مراکز دانشگاهی یا نیروهای مسلح) در صورت پاسخ به درمان : معاف از خدمات رزمی

ج) گواترهای حجیم با میزان بیش از ۱۰۰ CC با اثر فشاری و علائم انسدادی مجاری تنفسی خارج ریوی (که با اسپیرومتری ثابت شده باشد): معاف دائم

د) تیروئیدیت های حاد و تحت حاد: شش ماه معاف موقت

بند ۳- بیماریهای غدد پاراتیروئید :

الف) هیپرپاراتیروئیدی : معاف دائم

ب) هیپوپاراتیروئیدی : معاف دائم

بند ۴- بیماریهای غدد فوق کلیوی:

الف) پرکاری غده فوق کلیوی: معاف دائم

ب) کم کاری غده فوق کلیوی: معاف دائم

بند ۵- ژنیکوماستی شدید که با انجام سونوگرافی بافت فیبروندولار گزارش شده باشد و در ارزیابی مراحل رشد بلوغ در حد تانر ۳ و یا بالاتر (جنس مؤنث) باشد : معاف دائم

بند ۶- سندروم کلین فلترو سندرم کالمن: معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۷- بیماریهای غدد دیگر:

الف) تومورهای خوش خیم و بدخیم هیپوفیز: معاف دائم
ب) هر مافرودیسسم ها: معاف دائم

بند ۸- بیماریهای تغذیه و متابولیک:

الف) دیابت قندی تیپ I: معاف دائم

ب) دیابت غیر وابسته به انسولین (تیپ II) که با وجود درمان، هموگلوبین A1C بالاتر از ۷ و قند ناشتای بیش از ۱۲۶ اثبات شده طی بستری در مراکز درمانی نیروهای مسلح و یا دانشگاهی داشته باشد: معاف دائم
ج) هیپرانسولینیسیم همراه با هیپوگلیسمی اثبات شده در مراکز درمانی نیروهای مسلح و یا دانشگاهی: معاف دائم

بند ۹- مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمت سنگین

بند ۱۰- سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست

بند ۱- انواع اگزمای وسیع و شدید:

الف) در صورتی که مزمن و مقاوم به درمان بوده و مانع از فعالیت در نیروهای مسلح شود: معاف دائم
ب) اگزمای شدید. مزمن و مقاوم به درمان هر دو دست (از مچ به پائین به طور کامل) و یا هر دو پا (از مچ به پائین به طور کامل): معاف دائم
ج) در سایر موارد: معاف از خدمات رزمی

بند ۲- عفونت های قارچی عمیق و وسیع پوست مانند توکار دیازیس، اسپروتريکوزیس و

الف) در صورتیکه مزمن و مقاوم به درمان باشد: معاف دائم
ب) کچلی: شش ماه معاف موقت

بند ۳- هیپرتیروز (عرق کردن کف یک یا دو دست و یا کف یک یا دو پا) شدید (بنحویکه در دمای معمول اتاق بعد از شستن و خشک کردن دستها یا پاها بعد از مدت ۵ دقیقه کف دستها یا پاها کاملاً خیس شود): معاف از خدمات رزمی

بند ۴- لیکن پلان پوستی و مخاطی شدید و گسترده: معاف دائم

بند ۵- پسوریازیس:

الف) شدید کف دست ها و یا پاها و یا پسوریازیس های شدید و گسترده بدن (بیش از ۲۵ درصد) و یا انورسه و یا پسوریازیسهای شدید سر و گردن: معاف دائم
ب) در سایر موارد: معاف از خدمات رزمی

بند ۶- سل های پوستی: معاف دائم

بند ۷- لوپوس اریتماتوسیسستمیک و یا لوپوس اریتماتو تحت حاد و یا لوپوس اریتماتودیسکوئید: معاف دائم

بند ۸- خال های پیگماتته مادرزادی و یا آثریوم های وسیع و غیر قابل عمل:

الف) توأم با اختلالات عملی و یا در سر و صورت که کراهت منظر شدید ایجاد کرده باشد: معاف دائم
ب) در سایر موارد: معاف از خدمات رزمی

بند ۹- میکوزیس فونکوئید و سایر لنفومای پوستی و پاراپسوریازیس با پلاکهای بزرگ: معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۱۰ – سیکاتریس های جلدی در صورتی که وسیع (بیش از ۲۰ درصد) سطح بدن و ضخیم بوده یا چسبندگی به اطراف داشته و مانع حمل تجهیزات و یا انجام تمرینات نظامی بوده یا تمایل به زخم شدن داشته و یا اختلالات عملی در اندامها ایجاد کرده باشد: معاف دائم

تبصره – برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۱ – سیکاتریسهای صورت و گردن در صورتیکه کراهت منظر شدید ایجاد کرده باشد : معاف دائم

بند ۱۲ – ویتیفیگو گسترده صورت و یا هر دو دست بطور کامل و یا با وسعت بیش از ۴۰ درصد کل بدن: معاف دائم

تبصره – برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر : معاف از خدمات رزمی

بند ۱۳ – عوارض پوستی شدید که در اثر اختلالات عروقی ایجاد شده باشد مانند فلیت های عمقی و سطحی که با ورم مزمن اندام توأم باشد: معاف دائم.

بند ۱۴ – هیپودرمیتهای ندولر شدید، منتشر، مقاوم و توأم با علائم سیستمیک : معاف دائم

بند ۱۵ – درماتوزهای اتوایمیون تاولی اکتسابی و مادرزادی و آکرودرماتیت مزمن هالوپو، آکرودرماتیت آتروپاتیکی، اریتم مولتی فرم شدید با درگیری مخاطی و عروقی: معاف دائم

بند ۱۶ – هیپرکراتوز یا میخچه یا زگیلهای کف هر دو دست و یا هر دو پا:

الف) در موارد شدید که بیش از ۳۰ درصد کف هر یک از دستها و پاها را گرفتار کرده باشد و مقاوم به درمان باشد: معاف دائم
ب) در موارد خفیف : معاف از خدمات رزمی

بند ۱۷ – فرونگولوز شدید و وسیع که بیش از ۴۰ درصد سطح بدن را گرفتار کرده باشد و مقاوم به درمان باشد: معاف دائم

بند ۱۸ – بیماریهای پوستی که در حین انجام خدمت وظیفه یا در اثر حساسیت و یا مسمومیت نسبت به مواد شیمیائی (شغلی، دارویی، جنگی) ایجاد شده باشد و به درمان مقاوم باشد : معاف دائم

بند ۱۹ – کهیر: جهت پیوست به آیین نامه مذکور

الف) همراه با آتژیوادم: معاف دائم.

ب) در سایر موارد : معاف از خدمات رزمی

بند ۲۰ – آلوپسی اراتا همراه با کراهت منظر یا توتالیس و یا یونیورسالیس: معاف دائم

تبصره – برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۱ – انواع اکنه :

الف) اکنه Conglobata و Fulminant توأم : معاف دائم

ب) اکنه شدید که صورت و بدن را گرفتار نماید و مقاوم به درمانهای معمول باشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۲ – لیثمانیوز(سالک پوستی) فعال: شش ماه معاف موقت

بند ۲۳ – سارکوئیدوز:

الف) نوع منتشر با درگیری بیش از ۲۵ درصد سطح بدن : معاف دائم

ب) در سایر موارد : معاف از خدمات رزمی

بند ۲۴ – بیماری زودرماتوز مانند توبروز اسکروزیس، رکلین هوزل، آلپینبسم، گزرودرما پیگماتوزا، پورفیری: معاف دائم

بند ۲۵ – ایکتیوز گسترده مادر زادی یا اکتسابی:

الف) با گرفتاری بیش از ۲۵ درصد سطح بدن : معاف دائم

ب) ۲۵ درصد و کمتر از سطح بدن: معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۲۶ – لیکن سیمپلکس مزمن:

الف) بین ۲۰ – ۱۱ درصد سطح بدن: معاف از خدمات رزمی
ب) ۲۱ درصد و بالاتر سطح بدن: معاف دائم

بند ۲۷ – هیدرآدنیت چرکی عود کننده: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۸ – مشمولین پزشکی که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۲۹ – سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش چهارم : بیماریهای داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)

بند ۱ – اختلالات استحال ای سلولهای عصبی (مانند فریدریش و...): معاف دائم

بند ۲ – اختلالات تعادلی مخچه ای با علائم ثابت شده بالینی و اقدامات پاراکلینیکی در مراکز درمانی ن.م. و یا دانشگاهی: معاف دائم

بند ۳ – انواع میلیتها و سکل آنها با علائم ثابت شده بالینی و اقدامات پاراکلینیکی در مراکز درمانی ن.م. و یا دانشگاهی:
الف) در صورتیکه شدید باشد: معاف دائم

ب) در موارد خفیف (زمانی که براساس طبقه بندی بین المللی (صفر تا پنج) تا حد ۴ باشد): معاف از خدمات رزمی

بند ۴ – انسفالیتها و انسفالوپاتیها در صورتیکه عوارض جسمی یا روانی پایدار و ناتوان کننده داشته باشد: معاف دائم

بند ۵ – مولتیپل اسکلروزیس (MS): معاف دائم

بند ۶ – انواع صغر عضلانی عضلات بزرگ :

الف) با اختلال شدید و ضعف مشهود اثبات شده با EMG و NCV: معاف دائم
ب) در صورتیکه بدون ضعف مشهود باشد : معاف از خدمات رزمی

بند ۷ – انواع میوپاتی های اولیه و ثانویه : معاف دائم

بند ۸ – اختلالات مادرزادی سیستم اعصاب مرکزی از هر نوع: معاف دائم

بند ۹ – انواع پاراپلژی ها، پاراپارزی ها، همی پلژی ها، همی پارزیها و منوپلژیها : معاف دائم

تبصره – برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر در موارد پاراپارزیها و یا همی پارزیها : معاف از خدمات رزمی

بند ۱۰ – انواع اختلالات و حرکات غیرطبیعی عضوی مربوط به دستگاه خارج هر می : معاف دائم

بند ۱۱ – انواع صرع به شرط ثبوت کلینیکی و پاراکلینیکی در مراکز درمانی نظامی یا دانشگاهی با داشتن سوابق مستند و مورد تأیید ابتلا، به صرع : معاف دائم

تبصره – در مواردی که شروط فوق تحقق نیابد ولی احتمال وجود صرع باشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۲ – انواع پلی نوریتهای بهبود نیافته و سکل آنها با تأیید الکتروود یا گنوزیس و اثبات کلینیکی و پاراکلینیکی در مراکز درمانی دانشگاهی یا نظامی (حداقل دو مرکز): معاف دائم

بند ۱۳ – انواع نوروفیبروماتوزها:

الف) در موارد شدید (اختلال عملکرد یا کراهت منظر): معاف دائم
ب) در موارد خفیف : معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۱۴ – سابقه منتزیت های مزمن و سکل انواع منتزیت در صورت داشتن اختلال عملی و عصبی به شرط اثبات در مراکز درمانی دانشگاهی یا نظامی: معاف دائم.

بند ۱۵ – انواع نورالژیها: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۶ – انواع فلج اعصاب کرانیال:

الف) در موارد شدید مقاوم به درمان همراه با اختلال عملی با اثبات کلینیکی و پاراکلینیکی: معاف دائم
ب) در موارد خفیف: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۷ – انواع سکنه های مغزی با عارضه عصبی (ارگانیک یا غیرارگانیک): معاف دائم

بند ۱۸ – بیماری مباحستنی گراویس یا اثبات کلینیکی و پاراکلینیکی در مراکز درمانی نظامی یا دانشگاهی: معاف دائم

بند ۱۹ – تورتیکیولی

الف) ۱۵ – ۲۵ درجه انحراف از خط قائم بدن: معاف از خدمات رزمی
ب) ۲۵ و بیش از ۲۵ درجه انحراف از خط قائم بدن: معاف دائم

تبصره – برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۰ – فلج مغزی مادرزادی (C.P)

الف) همراه با اختلال عملکرد مشهود: معاف دائم

ب) در حال خفیف (بنحوی که در هنگام راه رفتن در ظاهر عمومی عارضه ایی مشهود نباشد): معاف از خدمات رزمی

بند ۲۱ – هایپوکالمی پریودیک با حداقل دوبر بستر در مراکز درمانی نظامی یا دانشگاهی و تأیید پاراکلینیکی: معاف دائم

بند ۲۲ – گیلن باره:

الف) حاد: شش ماه تا یکسال معاف موقت

ب) بهبود یافته: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۳ – مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۲۴ – سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی

ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت

ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش پنجم: بیماریهای اعصاب و روان

بند ۱ – پسیکوزها:

الف) اسکیزوافکتیو، اسکیزوفرنی، اختلالات هذیانی و پسیکوزهای آتیپیک مزمن: معاف دائم

ب) اختلال سایکوز گذرا: شش ماه معاف موقت

بند ۲ – اختلالات خلقی:

الف) ابتلا به بیماری دوقطبی نوع یک در هر مرحله و فاز: معاف دائم

ب) اختلال افسردگی اساسی: معاف دائم

ج) انواع اختلال خلقی افسردگی خفیف (دیس تایمی و سایکلو تایمی)، اختلال خلقی دو قطبی نوع دوم (هایپومانیا) در صورتیکه با دارو تحت کنترل بوده و یا تهدید کننده خود و اطرافیان نباشد: معاف از خدمات رزمی

د) در صورتیکه حداقل شش ماه از حمله حاد (اولین حمله حاد مانیا) و افسردگی گذشته باشد و هیچگونه علامتی نداشته باشد: معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۳- انواع اختلالات شخصیتی:

الف) انواع سایکوپات (ضد اجتماعی)، مرزی، اسکیزوئید، اسکیزوتایپال و پارانوئید: معاف دائم
ب) انواع دیگر اختلال شخصیت در صورتیکه ناتوان کننده نباشد: معاف از خدمات رزمیبند ۴- اختلال وسواس (OCD)، اختلال پانیک، اختلال اضطراب، فوبیا یا PTSD یا سایر اختلالات اضطرابی:
الف) نوع شدید مقاوم به درمان: معاف دائم
ب) نوع خفیف: معاف از خدمات رزمی

بند ۵- انواع نقیصه های عقلانی و کند ذهنی ها (عقب ماندگی ها):

الف) باضریب هوشی زیر ۷۰: معاف دائم
ب) با ضریب هوشی بین ۷۰ - ۹۰: معاف از خدمات رزمی

بند ۶- اختلالات تکلم و لکنت زبان در صورتیکه علت روانی یا نورولوژیک داشته باشد:

الف) موارد شدید: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

ب) در موارد متوسط یا خفیف: معاف از خدمات رزمی

بند ۷- کژخوئیهایی که مغایر شئون اجتماعی و نظامی (از جمله انحرافات جنسی و هموسکسوالیتی) باشد: شش ماه معاف موقت

تبصره - پس از شش ماه در صورت اثبات در مراکز درمانی ن.م: معاف دائم

بند ۸- اختلالات کنترل تکانه شدید: معاف دائم

بند ۹- اختلالات سوماتوفرم در صورتیکه بیش از دو سال طول کشیده باشد به شرط ثبوت با مدارک پزشکی مستدل: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۰- اختلالات تیک صوتی یا حرکتی:

الف) نوع شدید: معاف دائم

ب) نوع خفیف: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۱- اختلالات فراگیر رشد (Pervasive Developmental Disorders) از قبیل اختلال اوتیستیک ... اثبات شده:

الف) شدید همراه با آفت عملکرد واضح: معاف دائم

ب) خفیف: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۲- اختلال هویت جنسی (TS) با ارائه گواهی پزشکی قانونی و تأیید در مراکز درمانی ن.م: معاف دائم

بند ۱۳- اعتیاد به مواد مخدر با روان گردان: شش ماه معاف موقت

بند ۱۴- مشمولین پزشک که از سلامتی کامل درخصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۱۵- سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی

ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت

ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش ششم: بیماریهای جراحی مغز و اعصاب

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۱- اسپوند یولویزیس و اسپوند یولویستزیس و رترولیستزیس :

الف) اسپوند یولویزیس با هر درجه همراه با اختلال و علائم عصبی: معاف دائم

ب) اسپوند یولویزیس بدون اختلال و علائم عصبی: معاف از خدمات رزمی

ج) اسپوند یولویستزیس همراه با Bulge دیسک و یا دیسک دهیدراته همراه با عوارض عصبی: معاف دائم

د) اسپوند یولویستزیس درجه یک و بدون اختلال و عوارض عصبی: معاف از خدمات رزمی

ه) رترولیستزیس همراه با علائم اختلال و علائم عصبی: معاف دائم

بند ۲- انواع هرنی دیسکال یا Extrusion دیسک : معاف دائم

(در مورد بیماران عمل نشده، انجام MRI ستون فقرات در مراکز درمانی نظامی و یا دانشگاهی ضروری می باشد و مواردی که ممنوعیت

داشته باشد از میلوگرافی استفاده شود)

بند ۳- (Protrusion)، برجستگی (Bulging) یا دهیدراتاسیون دیسکال همراه با علائم بالینی یا ندول اشمورل : معاف از خدمات رزمی

بند ۴- لامینکتومی با عمل جراحی همراه با سوابق مستند کلینیکی و پاراکلینیکی : معاف دائم

تبصره دیسکتومی به روش لیزر که برای برجستگی (Bulging) خفیف دیسک انجام شده است: معاف از خدمات رزمی

بند ۵- ساکرایزاسیون، لومباریزاسیون، اسپینابیفیدا و همی ساکرایزاسیون: معاف از خدمات رزمی

بند ۶- تومورهای استخوانی خوش خیم ستون فقرات:

الف) در صورتیکه از نظر حجم و موقعیت اختلال عملی ایجاد نماید : معاف دائم

ب) بدون اختلال عملی : معاف از خدمات رزمی

بند ۷- انواع شکستگی های مهره ها:

الف) در موارد حد جهت سیر مراحل درمان: شش ماه معاف موقت

ب) باکلیس بیشتر از ۲۵ درصد : معاف دائم

ج) شکستگی زوائد شوکی یا عرضی یا شکستگی مهره با کلاپس ۲۵ درصد و کمتر از ارتفاع مهره: معاف از خدمات رزمی

بند ۸- تغییر شکلهای مادرزادی جمجمه مانند ماکروسفالی، میکروسفالی و ...

الف) با اختلال عملکرد : معاف دائم

ب) بدون اختلال عملکرد: معاف از خدمات رزمی

بند ۹- کیستهای آراکنوئید و ضایعات مادرزادی با اثر فشاری و توأم با اختلال عصبی با یا بدون عمل جراحی: معاف دائم

بند ۱۰- اختلالات عروقی مغز(مثل آنوریسم و A.V.M): معاف دائم

بند ۱۱- شکستگی های فرورفته جمجمه بدون سابقه عمل جراحی و فاقد عارضه یا شکستگی های خطی که موجب دیاستازیس نشده

باشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۲- سابقه عمل جراحی روی مغز و جمجمه:

الف) در صورتیکه کمتر از شش ماه از عمل جراحی گذشته باشد: شش ماه معاف موقت

ب) همراه با اختلال عملی و یا علائم عصبی: معاف دائم

ج) بدون اختلال عملی و علائم عصبی: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۳- کمپرسیونهای نخاعی به علت تومورهای استخوانی مهره ها و یا سکل عفونتها و آراکنوئیدیتها، تنگی کانال نخاع و که همراه با

علائم کلینیکی و پاراکلینیکی باشد یا به مرحله فلج رسیده باشد: معاف دائم

بند ۱۴- هر نوع جسم خارجی در داخل جمجمه و کانال نخاعی : معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۱۵ – توراسیک اوت لت سندرم (TOS) :

الف) در صورت وجود علائم بالینی و پاراکلینیک بارز: معاف دائم
ب) در صورت عدم وجود علائم بالینی از جمله دنده گردنی و ...: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۶ – انواع خونریزی های سربر و منتز:

الف) در موارد حاد جهت سیر مراحل درمان : شش ماه معاف موقت
ب) با عارضه عصبی (ارگانیک یا غیر ارگانیک): معاف دائم
ج) بدون عارضه: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۷ – تروماهای عصبی:

الف) در موارد حاد جهت سیر مراحل درمان : شش ماه معاف موقت
ب) فلج اعصابی که سبب اختلالات عملی و ناتوان کننده شود: معاف دائم
ج) صدمات عصبی حسی: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۸ – وجود کیستهای مغزی و یا نخاعی:

الف) به هر اندازه (عمل شده یا عمل نشده) به همراه اختلال عملی و یا علائم عصبی : معاف دائم
ب) بدون اختلال عملی یا علائم عصبی: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۹ – تومورهای سیستم اعصاب مرکزی (CNS) و محیطی:

الف) بدخیم : معاف دائم
ب) خوش خیم با عارضه عصبی و اختلال عملی : معاف دائم
ج) خوش خیم بدون عارضه عصبی و اختلال عملی: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۰ – هرگونه عمل جراحی روی ستون فقرات (به جز نسج نرم) :

الف) در موارد حاد جهت سیر مراحل درمان : شش ماه معاف موقت
ب) به همراه اختلال عملکردی واضح : معاف دائم
ج) بدون اختلال عملکردی واضح: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۱ – مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۲۲ – سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش هفتم : بیماریهای ریه و قفسه صدی

بند ۱ – تغییر شکلهای مادرزادی قفسه صدی مانند سینه فرو رفته (سینه قیفی شکل)، جناغ برجسته یا فقدان عضلات تنفسی:

الف) همراه با اختلال واضح بالینی (و تأیید پاراکلینیک) در عملکرد قلب (EF کمتر از ۵۰) یا ریه (FVC کمتر از ۴۰ درصد پایه): معاف دائم

ب) بدون اختلال تنفسی و قلبی : معاف از خدمات رزمی

بند ۲ – تغییر شکلهای مادرزادی یا اکتسابی مجاری هوایی (فیستولها و تراکتوبرونکومگالی) به همراه اختلال عملکرد متوسط یا شدید ریه (FEV₁ کمتر از ۵۰ درصد) : معاف دائم

بند ۳ – تغییر شکل و نقصهای مادرزادی دیافراگم (نبودن دیافراگم یا فلج آن) : معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۴- عدم تشکیل قسمتی از ریه (اژنزی ریه) یا اپلاژی کامل یا جزئی یا رزکسیون قسمتی از ریه طی عمل جراحی:
 الف) با اختلال متوسط تا شدید در عملکرد تنفسی (FVC کمتر از ۴۰ درصد پایه): معاف دائم
 ب) با اختلال خفیف در عملکرد تنفسی: معاف از خدمات رزمی

بند ۵- استئیت و استنومیلیت دنده ها یا ترقوه یا جناغ سینه یا کتف:
 الف) نوع مزمن (بیش از ۶ ماه): معاف دائم.
 ب) نوع حاد: شش ماه معاف موقت
 ج) نوع بهبود یافته: معاف از خدمات رزمی

بند ۶- شکستگی دنده ها (۳ یا بیشتر) یا جناغ یا ترقوه یا کتف:
 الف) در موارد حاد جهت سیر مراحل درمان: شش ماه معاف موقت
 ب) در صورتیکه موجب اختلال متوسط یا بیشتر عملکرد تنفسی یا تغییر شکل شدید شده باشد به شرط اثبات در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی (FEV₁ کمتر از ۵۰ درصد یا FVC کمتر از ۴۰ درصد پایه): معاف دائم
 ج) در صورت اختلال خفیف عملکرد تنفسی: معاف از خدمات رزمی

بند ۷- سیکاتریس ها (ناشی از سوختگی و یا اعمال جراحی) که ایجاد اختلال عملکرد تنفسی متوسط یا بیشتر نماید (FEV₁ کمتر از ۵۰ درصد یا FVC کمتر از ۴۰ درصد پایه): معاف دائم

بند ۸- انواع پلورزیها:
 الف) نوع مزمن (بیش از ۶ ماه): معاف دائم
 ب) نوع حاد: شش ماه معاف موقت

بند ۹- سابقه پنوموتور اکس خودبخودی:
 الف) تکرار شونده (بیش از یک بار): معاف دائم
 ب) یک بار تأیید شده: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۰- سارکوئیدوز، فیروز منتشر ریه، سندرم کارتاژنز: معاف دائم

تبصره در خصوص فیروز ریه در صورتیکه کمتر از یک لوپ درگیر باشد برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۱- فیروز ریه ناشی از اسکار:
 الف) با اختلال عملکرد متوسط یا بیشتر (FEV₁ کمتر از ۵۰ درصد یا FVC کمتر از ۴۰ درصد پایه): معاف دائم
 ب) با اختلال عملکرد خفیف: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۲- بیماریهای قارچی مزمن ریه: معاف دائم

بند ۱۳- پنوموکونیوزها: معاف دائم

بند ۱۴- سابقه تروموآمبولی ریه:
 الف) اگر تکرار شونده باشد (بیش از یک بار): معاف دائم
 ب) اگر تکرار شونده نباشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۵- آمفیژم ریه:

الف) بصورت منتشر: معاف دائم
 ب) لوکالیزه: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۶- کیست های مختلف ریه (درموئید و ...) پلوروپریکاریال، ضایعات بولاریه و یا کیست های هوائی بزرگ و متعدد:
 الف) با اختلال متوسط یا بیشتر عملکرد تنفسی (FEV₁ کمتر از ۵۰ درصد یا FVC کمتر از ۴۰ درصد پایه): معاف دائم
 ب) با اختلال عملکرد خفیف و یا بدون اختلال عملکرد تنفسی: معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۱۷ – سکلهای ریوی (ناشی از آبسه و ...)الف) با اختلال متوسط یا بیشتر عملکرد تنفسی (FVC کمتر از ۴۰ درصد پایه) : معاف دائم
ب) با اختلال خفیف عملکرد و یا بدون اختلال عملکرد تنفسی : معاف از خدمات رزمی**بند ۱۸ –** برونشکتاری با درگیری حداقل دو لوب : معاف دائم**بند ۱۹ –** سیستیک فیبروزیس (CF) : معاف دائم**بند ۲۰ –** برونشیت مزمن همراه با اختلال عملکرد تنفسی متوسط و یا بیشتر (FEV₁ کمتر از ۵۰ درصد) : معاف دائم**بند ۲۱ –** آسم به شرط اثبات کلینیکی و پاراکلینیکی و داشتن سوابق درمانی بالینی (FEV₁ کمتر از ۵۰ درصد) :
الف) با اختلال عملکرد تنفسی متوسط و یا بیشتر : معاف دائم
ب) در نوع خفیف و آلرژیهای تنفسی : معاف از خدمات رزمی**بند ۲۲ –** اجسام خارجی ریه . برونش و مدیاستن که عارضه ریوی ایجاد کرده و باعث اختلال متوسط و یا بیشتر در عملکرد ریه شده باشد و یا شرائین بزرگ را به مخاطره بیندازد به شرط اثبات در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی : معاف دائم**بند ۲۳ –** سابقه اعمال جراحی قفسه سینه اعم از برداشتن دو و یا بیش از دو دنده یا توراکوپلاستی یا رزکسیون حداقل یک لوب ریه یا دکور تیکاسیون ریه : معاف دائم**تبصره –** تروماهای غیر نافذ ریه که باعث پارگی و کوتوزیون ریه شده باشد و بدون عمل جراحی بهبود یافته و اختلال عملکرد تنفسی نیز ایجاد نکرده باشد : معاف از خدمات رزمی**بند ۲۴ –** تنگی های تراشه با برونشها که ایجاد اختلال عملکرد تنفسی متوسط و یا بیشتر نموده باشد (با تأیید یافته های اسپیرومتری) : معاف دائم**بند ۲۵ –** مدیاستنیتهای مزمن : معاف دائم**بند ۲۶ –** پیوند ریه : معاف دائم**بند ۲۷ –** هیپرتانسیون پولمونر اولیه در هر مرحله : معاف دائم**بند ۲۸ –** مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند : معاف از خدمات سنگین**بند ۲۹ –** سایر بیماریها :الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند : معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند : شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند : معاف دائم**بخش هشتم : بیماریهای استخوان (ارتوپدی)****بند ۱ –** انحرافات ستون فقرات مادرزادی یا اکتسابی :

الف) کیفوز توراسیک بالای ۷۰ درجه و کیفوز توراکو لومبار بالای ۳۰ درجه : معاف دائم

ب) کیفوز توراسیک بین ۷۰ – ۵۰ درجه : معاف از خدمات رزمی

ج) کیفوز توراکو لومبار بین ۳۰ – ۱۰ درجه : معاف از خدمات رزمی

د) اسکولیوز بیش از ۳۰ درجه : معاف دائم

ه) اسکولیوز بین ۳۰ – ۲۰ درجه : معاف از خدمات رزمی

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر اسکولیوز بین ۲۰ تا ۴۵ درجه : معاف از خدمات رزمی**بند ۲ –** شکستگی های قدیمی حفره کوتیل (استابولوم) چنانچه با تغییر شکل حفره و با عارضه مفصلی همراه باشد : معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۳- نکرور آواسکولار سر استخوان ران بهر علت: معاف دائم

بند ۴- شکستگی های لگن:

الف) نوع مالگین: معاف دائم

ب) نوع Open Book: معاف از خدمات رزمی

بند ۵- بیماری شوئرمان: معاف از خدمات رزمی

بند ۶- استئومیلیت :

الف) نوع حاد: شش ماه معاف موقت

ب) عفونتهائی که علیرغم ۶ ماه درمان بهبود نیافته یا منجر به تغییر شکل استخوان همراه با اختلال عملکرد شده باشد: معاف دائم

بند ۷- تومورهای خوش خیم استخوانی :

الف) همراه با ایجاد اختلال مشهود در کار عضو به شرطی که با عمل جراحی بهبودی حاصل نشود: معاف دائم

ب) داخل استخوانی در استخوانهای فمور، تیبیا، کالکانئوس، تالوس، اسکافوئید، هومروس، رادیوس و اولنا با قطر بیشتر از ۱/۳ قطر استخوان : معاف دائم

ج) داخل استخوانی کمتر از ۱/۳ قطر استخوان: معاف از خدمات رزمی

بند ۸- کیستهای استخوانی:

الف) کیستهای بزرگ با خطر شکستگی یا با اندازه بیش از ۱/۳ قطر استخوان یا کیستهای کوچک متعدد (بیش از سه عدد) با عارضه (در استخوانهای فمور، تیبیا، کالکانئوس، تالوس، اسکافوئید، هومروس، رادیوس و اولنا) : معاف دائم

ب) کیستهای کوچک و بدون عارضه : معاف از خدمات رزمی

بند ۹- شکستگی های استخوانهای بلند:

الف) شکستگی هائی که بعد از ۹ ماه جوش نخورده باشد و مفصل کاذب ایجاد کرده باشد و یا در وضع نامناسب جوش خورده و اشکال عملی ایجاد نموده باشد: معاف دائم

ب) شکستگی های جوش خورده استخوانهای بلند و لگن با و یا بدون نصب پیچ یا پلاک و یا کونچر و بدون عارضه: معاف از خدمات رزمی

ج) شکستگیهای جوش نخورده بدون نصب پیچ و پلاک و کونچر که کمتر از ۶ ماه از تاریخ شکستگی گذشته باشد: معاف موقت (به مدت حداکثر ۹ ماه از تاریخ شکستگی)

د) شکستگی های جوش نخورده بدون نصب پیچ و پلاک و کونچر که کمتر از ۶ ماه از تاریخ شکستگی گذشته باشد: معاف موقت (به مدت حداکثر ۹ ماه از تاریخ شکستگی)

بند ۱۰- شکستگی های استخوانی غیر از استخوانهای بند ۹:

الف) بعد از ۹ ماه جوش نخورده و با عمل جراحی نیز بهبود نیافته باشد همراه با اختلال عملکرد: معاف دائم

ب) جوش نخورده باشد (کمتر از ۹ ماه) : معاف موقت (به مدت حداکثر ۹ ماه از تاریخ شکستگی)

بند ۱۱- قطع یا فقدان یکی از اندامها : معاف دائم

بند ۱۲- کوتاهی پا:

الف) کوتاهی بیش از ۳ سانتی متر (به استناد اسکنوگرام): معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی کوتاهی بیش از ۵ سانتی متر : معاف دائم

ب) کوتاهی از ۱ تا مساوی ۳ سانتی متر: معاف از خدمات رزمی

تبصره - برای دارندگان مدارک کارشناسی کوتاهی از ۱ تا مساوی ۵ سانتی متر : معاف از خدمات رزمی

بند ۱۳- سینوویال کندروماتوزیس مفاصل بزرگ همراه با اختلال عملی : معاف دائم

بند ۱۴- انگیلوز مفاصل بزرگ (هانش، زانو، آرنج، شانه، مچ پا، مچ دست): معاف دائم

بند ۱۵- محدودیت حرکات مفاصل (غیر قابل درمان و پایدار):

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

الف) در مورد مفاصل هانش، زانو و شانه (محدودیت بیش از ۱/۴ محدوده طبیعی حرکت مفصل مربوطه): معاف دائم

تبصره – برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر محدودیت بین ۱/۴ تا ۱/۲ محدوده طبیعی حرکت مفصل در اندام فوقانی: معاف از خدمات رزمی

ب) محدودیت حرکات سایر مفاصل بزرگ (مچ دست، مچ پا، آرنج) در صورتی که بیش از نیمی از حرکات، محدود شده باشد: معاف دائم

ج) در موارد خفیف تر همراه با اختلال عملکرد: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۶ – در رفتگی مکرر و یا قدیمی و مادرزادی مفاصل بزرگ عمل کرده یا نکرده (بدون عارضه): معاف از خدمات رزمی

تبصره – در صورتیکه در حین خدمت بیش از دو نوبت در رفتگی به فاصله بیش از دو ماه ایجاد شود: معاف دائم

بند ۱۷ – شلی لیگامانهای زانو و مچ پا و در رفتگی عاداتی مفاصل که مانع تمرینات نظامی باشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۸ – سندرم ایسکمیک ولکمن:

الف) در موارد شدید: معاف دائم

ب) در موارد خفیف: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۹ – فقدان کامل شست (از مفصل M.C.P) و یا فقدان ارزش کاری آن در یک دست: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۰ – فقدان انگشتان دست:

الف) سه انگشت و یا بیشتر در یک دست: معاف دائم

تبصره – برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر، بیش از سه انگشت و یا انگشت شست به همراه دو انگشت در یک دست: معاف دائم

ب) قطع یک بند انگشت شست یا سبابه و یا بیش از دو بند در سایر انگشتان یک دست: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۱ – عوارضی که مانع باز شدن و یا تا شدن انگشتان دست شود مانند سند اکتیلی و ... (غیر قابل درمان):

الف) در بیش از دو انگشت (مرکب): معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر ۳ انگشت و بالاتر: معاف دائم

ب) در دو انگشت (ساده): معاف از خدمات رزمی

بند ۲۲ – کوتاهی اندام فوقانی در مقایسه با یکدیگر:

الف) در صورتیکه بیش از ۵ سانتیمتر باشد: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر کوتاهی بیش از ۷ سانتی متر: معاف دائم

ب) بین ۵ – ۲ سانتیمتر برای مشمولین تا فوق دیپلم و ۷ – ۲ سانتیمتر برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۳ – سینوستوز استخوانهای ساعد:

الف) در دو دست: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

ب) در یک دست: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۴ – کوپیتوس و اروس و والگوس:

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

الف) همراه با اختلال عملکرد یا ضایعه عصبی یکطرفه یا دوطرفه: معاف دائم

تبصره اختلال عملکرد یک طرفه برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

ب) بیش از ۱۰ درجه انحراف: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۵- کوکسپلانا، کوکسوارا، کوکسا ماگنا، کوکسا والگا:

الف) با گرفتاری بیش از ۳۰٪ از سراسنخوان فمور و یا بیش از ۳۰ درجه تغییر از محور طبیعی: معاف دائم

ب) با گرفتاری بین ۲۰ تا ۳۰ درجه: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۶- پارگی منیسک:

الف) دو زانو همراه با اختلال عملکرد: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

ب) پارگی منیسک یک زانو و یا دو زانو بدون اختلال، عمل شده یا نشده: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۷- پارگی شدید و کامل رباطهای جانبی و متقاطع زانوی یک پا که باعث ناپایداری مفصل گردد:

الف) در مواردی که چند رباط (بیش از دو رباط) پاره شده باشد: معاف دائم

ب) در موارد پارگی رباط ACL و PCL: معاف دائم

ج) در موارد پارگی رباط ACL یا PCL همراه یکی از رباطهای جانبی: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

د) پارگی ACL یا PCL دو طرفه: معاف دائم

هـ) در افراد جراحی شده (دو رباط و بیشتر) همراه با اختلال عملی: معاف دائم

و) در افراد جراحی شده بدون اختلال عملی: معاف از خدمات رزمی

ز) پارگی منیسک و یک رباط: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۸- ژنووالگوم، ژنوواروم:

الف) در موارد شدید (فاصله بین دو قوزک یا دو کوندیل فمور بیش از ۱۲ سانتی متر): معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر بیش از ۱۴ سانتی متر: معاف دائم

ب) در موارد خفیف (فاصله بین دو قوزک یا دو کوندیل فمور بین ۵-۱۲ cm): معاف از خدمات رزمی

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر فاصله ۵-۱۴ cm: معاف از خدمات رزمی

ج) همراه با چرخش تیبیا با فاصله مساوی و بیش از ۱۰ سانتی متر: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر با فاصله بیش از ۱۲ سانتی متر: معاف دائم

بند ۲۹- ژنوراکورواتوم:

الف) بیش از ۱۵ درجه: معاف دائم

ب) کمتر از ۱۵ درجه: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۰- صافی کامل کف یک یا هر دو پا:

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

الف (در انواع سخت بهمهراه دفورمیتی مچ پا مانند (Hill Valgus): معاف دائم

تبصره – برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر : معاف از خدمات رزمی

ب (صافی کامل کف یک یا هر دو پا در انواع (Flexible یا Rigid) بدون عارضه و دفورمیتی: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۱– پارگی بهبود نیافته تاندون آشیل: معاف دائم

بند ۳۲– کوتاهی تاندون آشیل توأم با اختلال در نشستن و محدودیت حرکتی مچ پا: معاف دائم

تبصره کوتاهی تاندون آشیل توأم با اختلال در نشستن و محدودیت حرکتی مچ پا برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۳– تغییر شکل اکتسابی یا مادر زادی استخوانهای تارس و متاتارس (هالوس و الگوس): معاف از خدمات رزمی

بند ۳۴– قطع انگشتان پا:

الف (قطع سه انگشت کامل از یک پا و یا قطع شست در هر دو پا : معاف دائم

تبصره – در صورتیکه قطع سه انگشت بغیر از انگشت شست باشد برای دارندگان مدرک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

ب (قطع چهار انگشت در پاها: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

ج (قطع شست در یک پا: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۵– اکی نیسم Foot drop : معاف دائم

بند ۳۶– دفورمیتی های مفصل مچ پا:

الف (در مواردی که اختلال در راه رفتن ایجاد کرده باشد: معاف دائم

ب (در مواردی که اختلال در راه رفتن ایجاد نکرده باشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۷– بیماریهای اسکلتی استخوانی نظیر استئوژنس ایمپرفکتا، آرتروگریپوزیس، سکلهای شدید ناشی از CP و پولیو و انهدام کامل پاشنه (نکروز استخوان تالوس) : معاف دائم

بند ۳۸– استئوکوندريت دیسکانت زانو، هیپ و مچ پا:

الف (درجه ۳ و بیشتر: معاف دائم

ب (کمتر از درجه ۳: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۹ – بیماریهای جوش نخوردگی اسکافوئیدوکن باخ پس از ۹ ماه از زمان تشخیص و درمان همراه با اختلال عملکرد: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۴۰– تمام فلایهای پدیکوله عضلانی، آزاد:

الف (اگر نقص عضو یا اختلال عملکرد ایجاد کرده باشد. معاف دائم

ب (سایر موارد بدون عارضه: معاف از خدمات رزمی

بند ۴۱– پاچنبیری (Club Foot):

الف (در صورتیکه ایجاد عارضه دفورمیتی نموده باشد که مانع انجام تمرینات یا پوشیدن پوتین باشد: معاف دائم

ب (در غیر از موارد فوق: معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۴۲- وجود جسم خارجی در مفاصل بزرگ:

الف) در صورتیکه با اختلال عملی واضح همراه باشد: معاف دائم
ب) بدون ایجاد اختلال عملی: معاف از خدمات رزمی

بند ۴۳- خارج کردن پاتلا (پاتلکتومی):

الف) توتال یک طرفه یا دو طرفه: معاف دائم

تبصره - برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر یک طرفه: معاف از خدمات رزمی

ب) پارسیل همراه با اختلال عملکرد: معاف دائم

ج) پارسیل بدون اختلال عملکرد: معاف از خدمات رزمی

بند ۴۴- کندرومالاسی پاتلا واسکوداشلاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۴۵- آسیبهای عروق اندامها:

الف) در صورتیکه سبب اختلال عملکرد بارز اندام شده باشد: معاف دائم
ب) در صورتیکه اختلال ایجاد شده جزئی باشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۴۶- مشمولین پزشکی که از سلامتی کامل درخصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۴۷- سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش نهم: بیماریهای دستگاه گوارش و جراحی عمومی

بند ۱- ازوفاژیتها:

الف) ازوفاژیت شدید (مراحل ۳ و ۴) که منجر به مری بارت شده و یا دیسپلازی (با گزارش پاتولوژی) داده و یا اولسری که ایجاد عوارض ناتوان کننده کرده باشد (مانند تنگی مری): معاف دائم
ب) ازوفاژیت در مراحل یک و دو: معاف از خدمات رزمی

بند ۲- اشالازی:

الف) عمل نشده و عمل شده ای که بعد از عمل عود کرده یا عارضه دار شده باشد: معاف دائم
ب) عمل شده بدون عارضه: معاف از خدمات رزمی

بند ۳- واریسهای مری به هر علت و با هر درجه: معاف دائم

بند ۴- دیورتیکولهای مری، معده، اثنی عشر و دیورتیکولوژ (عارضه دار و غیر قابل عمل): معاف دائم

بند ۵- هرگونه زخم دستگاه گوارش که با آندوسکوپی یا کولونوسکوپی در مراکز درمانی نیروهای مسلح و یا دانشگاهی اثبات شده باشد:
الف) در موارد عارضه دار (سوراخ شدگی یا خونریزی یا...): معاف دائم
ب) بدون عارضه: معاف از خدمات رزمی

بند ۶- هرگونه اعمال جراحی روی کبد، کیسه صفرا، مجاری صفراوی، پانکراس و طحال:

الف) همراه با عارضه مزمن غیر قابل علاج و ناتوان کننده: معاف دائم
ب) بدون عارضه: معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۷- تومورها و کیستهای (مادرزادی یا اکتسابی):

الف) بدخیم دستگاه گوارش (کبد، پانکراس، طحال) عمل شده یا عمل نشده: معاف دائم

ب) خوش خیم عمل شده همراه با اختلال عملکرد گوارشی: معاف دائم

ج) خوش خیم عمل شده و نشده بدون اختلال عملکرد: معاف از خدمات رزمی

بند ۸- آسیب به هر علت : معاف دائم

بند ۹- بیماریهای متابولیک که منجر به آسیب کبدی شده باشد : معاف دائم

بند ۱۰- هیپاتومگالی شدید به هر علت (بشرطی که اندازه کبد از خط وسط ترقوه در سونوگرافی بالاتر از ۱۵ سانتی متر باشد و یا ۵ سانتی

متر در زیر دنده لمس گردد): معاف دائم

بند ۱۱- پورتال هایپرتانسیون به هر علت، فیبروز و سیروز کبدی: معاف دائم

بند ۱۲- آبسه های چرکی و آمیبی کبد:

الف) حاد : شش ماه معاف موقت

ب) عمل شده با عارضه : معاف دائم

ج) عمل شده بدون عارضه: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۳- هماتزیوم کبدی:

الف) با اندازه مساوی یا بیشتر از ۵ سانتی متر: معاف دائم

ب) با اندازه کمتر از ۵ سانتی متر: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۴- بیماری کربگر نجار، کلستاز دوبین جانسون و روتور: معاف دائم

تبصره - برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۵- بیماری ژیلبرت : معاف از خدمات رزمی

بند ۱۶- بیماریهای مادرزادی، اکتسابی و یا سنگهای کیسه صفرا و مجاری صفراوی ناشی از اختلالات خونی پایه: معاف دائم

بند ۱۷- اسپیلنومگالی قابل لمس (۱۶ سانتی متر و بیشتر با تأیید سونوگرافی در مراکز نظامی یا دانشگاهی): معاف دائم

بند ۱۸- اسپلنکتومی با فقدان مادرزادی طحال: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر : معاف از خدمات رزمی

بند ۱۹- پانکراتیت:

الف) حاد : شش ماه معاف موقت

ب) مزمن با عارضه : معاف دائم

بند ۲۰- سنگهای پانکراس و فیستول پانکراس: معاف دائم

بند ۲۱- سندرمهای سو: جذب (مانند بیماری سلیاک، اسپرووی تروپیکال، بیماری ویپل) لنف آتژکتازی عروق روده: معاف دائم

بند ۲۲- کلیه بیماریهای التهابی دستگاه گوارش (IBD) به ثبوت رسیده مانند کرون، کولیت اولسرو و ... (با تأیید پاتولوژی): معاف دائم

بند ۲۳- پریتونیتهای مزمن که باعث اختلال در کار احشاء (چسبندگی یا انسداد مکرر پارسیل روده) شده باشد (اعم از سلی یا قارچی):

معاف دائم

بند ۲۴- سندرمهای پولیپوزیس : معاف دائم

بند ۲۵- تنگی های کولون، رکتوم و مقعد بهر علت (عمل شده یا نشده) : معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۲۶ – هیرشپرونگ :

الف) ثابت شده : معاف دائم

ب) نوع urtflashort: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۷ – پرولاپس:

الف) حقیقی رکتوم: معاف دائم

ب) سایر انواع پرولاپس ها: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۸ – بی اختیاری مدفوع مادرزادی و اکتسابی (با تأیید کلینیک و پاراکلینیک): معاف دائم

بند ۲۹ – هرگونه فتق خارجی نواحی اینگوئینال، فمورال، و جدار شکم:

الف) عمل شده عود کرده: معاف دائم

ب) عمل نشده (جهت انجام عمل جراحی): شش ماه معاف موقت برای یک بار

ج) عمل نشده و یا عمل شده بدون عارضه: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۰ – انواع فتقهای دیافراگماتیک (عمل شده و عمل نشده) گرید ۳ به بالا:

الف) با اختلال عملکرد گوارشی یا تنفسی : معاف دائم

ب) بدون اختلال عملکرد گوارشی یا تنفسی: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۱ – فیستولهای مقعدی غیر قابل درمان: معاف دائم

بند ۳۲ – سینوس نافی با ارتباط به روده یا مثانه اثبات شده عمل نشده: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۳ – سینوس بیلونیدال:

الف) عمل شده یا نشده: معاف از خدمات رزمی

ب) عمل شده عود کننده با ارتباط به مقعد و یا داخل کانال نخاعی: معاف دائم

ج) آبسه های پیلونیدال عمل نشده (جهت انجام عمل جراحی): شش ماه معاف موقت

بند ۳۴ – بواسیرها:

الف) بواسیرهای داخلی و خارجی با درجه ۲ و ۳ : معاف از خدمات رزمی

ب) بواسیرهای داخلی و خارجی با درجه بیش از ۳ با عود بیش از دوبار پس از عمل جراحی و عارضه دار : معاف دائم

بند ۳۵ – واریس ها

الف) شدید همراه با اختلال عملکرد و عوارض شدید : معاف دائم

ب) خفیف و متوسط: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۶ – هرگونه اعمال جراحی روی دستگاه گوارش که همراه با اختلالات گوارشی بوده و منجر به برداشتن قسمتی از عضو (بجز

آپاندیس) و یا اناستوموز شده و یا چسبندگی وسیع ایجاد کرده باشد : معاف دائم

بند ۳۷ – تومورهای عروق لنفاوی، لنف آدنوم، لنف ادم مزمن و الفاتیازیسیس که لااقل یکی از اندامها را فرا گرفته باشد: معاف دائم

بند ۳۸ – تومورهای خلف صفاقی:

الف) بدخیم : معاف دائم

ب) خوش خیم حجیم با عارضه : معاف دائم

ج) خوش خیم بدون عارضه : معاف از خدمات رزمی

بند ۳۹ – مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم

باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۴۰- سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بد خیمی ها)

بند ۱- کم خونی مگالوبلاستیک:

الف) مقام به درمان : معاف دائم

ب) موارد قابل درمان دارویی : معاف از خدمات رزمی

بند ۲- اختلالات ساختمانی ارثی گلبول قرمز:

الف) اوالوسیتوزیز بیش از ۴۰ درصد: معاف دائم

ب) < ۴۰ - لوالوسیتوزیز < ۱۵ : معاف از خدمات رزمی

بند ۳- کم خونی های مزمن مادرزادی :

الف) در موارد هموگلوبین زیر ۹: معاف دائم

تبصره - برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر هموگلوبین زیر ۸ : معاف دائم

ب) < ۱۲ هموگلوبین < = ۹ : معاف از خدمات رزمی

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر هموگلوبین < ۱۲ هموگلوبین < = ۸ : معاف از خدمات رزمی

بند ۴- کم خونی های اکتسابی با هموگلوبین زیر ۱۰ : شش ماه معاف موقت

بند ۵- پلی گلبولی اولیه (پلی سیتی اولیه) و ترومبوسیتوز اولیه : معاف دائم

بند ۶- اختلالات پلاکتی.

الف) اختلالات پلاکتی با تعداد کمتر از ۷۵۰۰۰ به همراه علائم : معاف دائم

ب) اختلالات کیفی پلاکتی به شرط بروز علائم بالینی شامل خونریزی پوستی مخاطی با تأیید مراکز تخصصی نظامی یا دانشگاهی معتبر : معاف دائم

ج) اختلالات کمی و کیفی پلاکتی در موارد خفیف تر از موارد فوق: معاف از خدمات رزمی

بند ۷- بدخیمی های خون و دستگاه لنفاوی بطور کلی : معاف دائم

بند ۸- اختلالات خونی ارثی و اکتسابی با منشأ ایمونولوژیک در صورت داشتن علائم بالینی با تأیید مراکز تخصصی نظامی یا دانشگاهی معتبر: معاف دائم

بند ۹- آگراتولوسیتوز: معاف دائم

تبصره آگراتولوسیتوزهای ناشی از مصرف دارو: شش ماه معاف موقت

بند ۱۰- تالاسمی ماژور، تالاسمی ایترمدیت و سندرمهای سیکل سل (بجز سیکل تربیت (trait) : معاف دائم

بند ۱۱- هیپراسیلینسیم : معاف دائم

بند ۱۲- بیماری فاوبسم و با اختلالات آنزیمی گلبول قرمز: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۳- آپلازی و یا هیپوپلازی مغز استخوان با هموگلوبین زیر ۱۰ یا پلاکت زیر صد هزار و یا شمارش مطلق نوتروتیل زیر ۱۲۰۰ و یا آنکه به درمان دارویی مقاوم باشد: معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۱۴ – تومورهای بدخیم از هر نوع و در هر عضو که باشد ولو اینکه درمان شده باشد: معاف دائم

بند ۱۵ – تومورهای خوش خیم چنانچه سبب اختلال مشهود در کار عضو یا بصورت عود کننده و یا با کراهت منظر همراه باشد: معاف دائم

بند ۱۶ – مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۱۷ – سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند : شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند : معاف دائم

بخش یازدهم : بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی:

بند ۱ – انسداد ادراری به دلایل عضوی یا عفونی یا فونکسیون:

الف) در صورتیکه برطرف کردن انسداد فقط با عمل جراحی امکانپذیر بوده و عود کرده باشد: معاف دائم
ب) در سایر موارد : معاف از خدمات رزمی

تبصره موارد مرتبط با سنگهای ادراری طبق بند ۴ عمل شود.

بند ۲ – برگشت ادرار به حالب ها :

الف) اگر دو طرفه یا یک طرفه مساوی یا بیشتر از درجه ۳ باشد : معاف دائم
ب) یک طرفه و خفیف: معاف از خدمات رزمی

بند ۳ – بیماریهای عفونی (میکروبی، انگلی، قارچی):

الف) مزمن و عود کننده با سه توبت یا بیشتر در هر یک از اعضا: ذیل: کلیه، لگنچه، حالب، مثانه، بیضه ها، مجاری ادرار و پروستات : معاف دائم

ب) ایمنیدیمیت و پروستاتیت مزمن: معاف از خدمات رزمی

بند ۴ – سنگهای حالب، کلیه، پروستات، مثانه و نفروکلسینوز:

الف) در صورتیکه هیدرونفروز درجه ۳ ایجاد کرده باشد و با وجود درمان سنگ، هیدرونفروز پایدار باشد (یکطرفه یا دو طرفه): معاف دائم

ب) سنگهای شاخ گوزنی عمل نشده عارضه دار : معاف دائم

ج) وجود سنگهای متعدد علامت دار همراه با هیدرونفروز خفیف : معاف از خدمات رزمی

د) سابقه وجود سنگهای حالب یا کلیه یا مثانه عمل شده بدون عارضه : معاف از خدمات رزمی

ه) چنانچه بیمار با سنگ و هیدرونفروز مراجعه نموده و قابل درمان باشد: شش ماه معاف موقت

بند ۵ – تومورهای خوش خیم عارضه دار و عود کننده و بدخیم دستگاه ادراری تناسلی عمل شده و عمل نشده: معاف دائم

بند ۶ – بیماریهای رتروپریتوان، فیبروز رتروپریتوان و کیست های رتروپریتوان همراه با عارضه: معاف دائم

بند ۷ – بیماریهای طبی کلیه

الف) سندروم نفروتیک، گلومرولونفریت مزمن، پیلونفریت مزمن، بیماریهای کلاژن کلیه، پروتئین اوری بیش از ۵۰۰ میلی گرم و نارسائی مزمن کلیه : معاف دائم

ب) گلومرولونفریت و پیلونفریت حاد: شش ماه معاف موقت

ج) هماچوری اسانسیل : معاف از خدمات رزمی

بند ۸ – هیدرونفروز یا اتساع لگنچه:

الف) درجه ۳ (یکطرفه یا دوطرفه) در صورتیکه غیر قابل درمان باشد و یا پس از درمان همراه با عارضه باشد: معاف دائم

ب) درجه یک و بالاتر (یکطرفه یا دوطرفه): معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۹ – نفرکتومی :

الف) یک طرفه: معاف دائم

ب) پارسیل یا پیلوپلاستی دوطرفه: معاف دائم

ج) پارسیل یا پیلوپلاستی یک طرفه در صورت طبیعی بودن کلیه دیگر: معاف از خدمات رزم

بند ۱۰ – کلیه نعل اسبی، کلیه اکتوییک داخل لگن، اکتویی یک طرفه (یعنی هر دو کلیه در یک طرف قرار گرفته باشند): معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۱ – بنوز کلیه :

الف) درجه سه : معاف دائم

ب) درجه دو: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۲) هیپوپلازی:

الف) دوکلیه و یا یک کلیه به همراه عوارض و یا آپلازی و آژنزی هر یک از کلیه ها: معاف دائم

ب) با عملکرد طبیعی یک طرفه و بدون علامت: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۳ – کلیه میان اسفنجی: معاف دائم

بند ۱۴ – فیستول سیستم ادراری به دستگاه گوارش یا پوست غیر قابل درمان: معاف دائم

بند ۱۵ – نکروز کورتکس یک کلیه:

الف) در صورتی که منجر به نارسائی یا کم کاری یک کلیه شده باشد : معاف دائم

ب) در سایر موارد: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۶ – پیوند کلیه : معاف دائم

بند ۱۷ – بیماریهای عروقی کلیه مثل: آنوریسم شریان کلیوی، انفارکتوس کلیه، ترومیوز وریدی کلیوی، فیستول شریانی وریدی، آنوریسم

شریانی وریدی، تنگی شریان کلیوی: معاف دائم

بند ۱۸ – دوبلیکاسیون حالب در صورتیکه هر حالب به طور جداگانه تا مثانه ادامه داشته باشد: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۹ – مگااورتر:

الف) دو طرفه شدید به همراه علائم : معاف دائم

ب) در غیر از موارد فوق: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۰ – اورتروسل :

الف) دو طرفه اثبات شده : معاف دائم

ب) یک طرفه : معاف از خدمات رزمی

بند ۲۱ – مثانه نوروژنیک اثبات شده در مراکز درمانی نظامی یا دانشگاهی معتبر: معاف دائم

بند ۲۲ – سیستکتومی توتال و یا پارسیل : معاف دائم

بند ۲۳ – تنگی گردن مثانه بدون عارضه : معاف از خدمات رزمی

بند ۲۴ – از بین رفتن قدرت انقباضی گردن مثانه (بهرعلت) که منجر به بی اختیاری ادرار شود با تأیید مراکز تخصصی نظامی یا دانشگاهی

معتبر: معاف دائم

بند ۲۵ – هیپوسپادیاژ تنه آلت و میان دو راه (بجز هیپوسپادیاژ گلاندولار) : معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر : معاف از خدمات رزمی

بند ۲۶- اپیسپادیاز : معاف دائم

تبصره - برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر : معاف از خدمات رزمی

بند ۲۷: انواع فیستولهای مجرا به تنه آلت، رکتوم و پیرینه و اسکروتوم : معاف دائم

بند ۲۸- تنگی مجرا:

الف) در صورتیکه نیاز به عمل جراحی داشته باشد و یا جهت تخلیه ادراری نیاز به سوندگذاری مداوم و یا مکرر (CIC) داشته باشد: معاف دائم

ب) در سایر موارد: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۹- هیدروسل (بیضه، طناب منوی) و کیستهای طناب منوی.

الف) در صورت عود بعد از عمل جراحی : معاف دائم

ب) سایر موارد: معاف از خدمات رزمی

ج) نوع حجیم جهت انجام عمل جراحی: شش ماه معاف موقت

بند ۳۰- واریکوسل یکطرفه یا دو طرفه:

الف) در صورتیکه نیاز به عمل جراحی داشته باشد (جهت عمل جراحی) : شش ماه معاف موقت

ب) در صورتیکه بعد از عمل عود نماید و درجه ۳ و بالاتر باشد: معاف دائم

ج) فقط در مشمولین قبل از اعزام، عمل نشده در هر درجه ای و نیز عمل شده بدون عارضه: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۱- بیضه:

الف) اکتویی و بافقدان بیضه و آتروفی شدید دوطرفه : معاف دائم

ب) آتروفی، اکتویی یا فقدان بیضه یکطرفه: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۲- آبی دیدبمکتومی.

الف) دو طرفه: معاف دائم

ب) یک طرفه : معاف از خدمات رزمی

بند ۳۳- شب ادراری با تأیید بررسیهای پاراکلینیک (تست اورودینامیک و) اثبات شده در مراکز درمانی نظامی یا دانشگاهی معتبر : معاف از خدمات رزمی

بند ۳۴- تغییر مسیر ادراری با عمل جراحی : معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر : معاف از خدمات رزمی

بند ۳۵- اپیدیدیمیت مزمن : معاف از خدمات رزمی

بند ۳۶- کلیه پلی کیستیک به همراه عوارض و یا سایر بیماریهای کلیوی : معاف دائم

بند ۳۷- مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند : معاف از خدمات سنگین

بند ۳۸- سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی

ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت

ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش دوازدهم : بیماریهای فک و دهان و دندان

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

- بند ۱-** ناهنجاریهای استخوانی فک و صورت که موجب اختلال شدید در عمل جویدن یا تکلم و همراه با سوء تغذیه باشد: معاف دائم
- بند ۲-** آنکیلوز مفصل تامپور و ماندیبولر یک طرفه و دوطرفه به شرط ثبوت پاراکلینیکی: معاف دائم
- بند ۳-** تومورهای خوش خیم در صورتیکه از لحاظ حجم و موقعیت ایجاد اختلال شدید در جویدن و یا در تکلم نمایند: معاف دائم
- بند ۴-** کام شکاف دار یا لب شکری عمل نشده و یا عمل شده با عارضه تنفسی یا تغذیه ای و یا اختلال تکلم و یا کراهت منظر ایجاد کرده باشد: معاف دائم
- بند ۵-** استئومیلیتهای استخوانهای فک که بعد از درمان منجر به ناهنجاری مشهود استخوانهای فک و صورت شوند: معاف دائم
- بند ۶-** ناهنجاریهای زبان مانند آنکیلوگلوسی، آتروفی و هیپرتروفی زبان، شکاف برداشتن و یا دوقطعه شدن زبان که موجب اختلال شدید در جویدن و تکلم و یا بلع شود: معاف دائم
- بند ۷-** کلیه تومورهای بدخیم فک و دهان : معاف دائم
- بند ۸-** ناهنجاریهای اسکلتی و استخوانی و عضلانی فک و صورت مثل اسپاسم همی فاشیال و میکروزومی و ... که سبب عدم تقارن صورت و کراهت منظر شده باشد: معاف دائم
- بند ۹-** مشمولین پزشک که از سلامتی کامل درخصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین
- بند ۱۰-** سایر بیماریها:
- الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
- ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت
- ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم
- بخش سیزدهم :** بیماریهای چشم و عوارض بینائی
- بند ۱-** هیپرمتری با سیکلوپلژی کامل:
(هیپرمتری با سیکلوپلژی کامل که در صورت همراه بودن با آستیگماتیسم، با علامت منفی منظور شود ولی محاسبه نگردد.)
- الف (هیپرمتری بیش از ۶ دیوپتر یک چشم :** معاف دائم
- تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر هیپرمتری بیش از ۸ دیوپتر یک چشم :** معاف دائم
- ب (هیپرمتری از ۳ تا ۶ دیوپتر هر یک از چشمها :** معاف از خدمات رزمی
- تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر هیپرمتری از ۳ تا ۸ دیوپتر هر یک از چشمها :** معاف از خدمات رزمی
- بند ۲-** میوپی با سیکلوپلژی کامل:
(میوپی با سیکلوپلژی کامل که در صورت همراه بودن با آستیگماتیسم با علامت مثبت منظور شود ولی محاسبه نگردد.)
- الف (میوپی بیش از ۶ دیوپتر یک چشم :** معاف دائم
- تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر میوپی بیش از ۸ دیوپتر یک چشم :** معاف دائم
- ب (میوپی از ۳ تا ۶ دیوپتر هر یک از چشمها :** معاف از خدمات رزمی
- تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر میوپی از ۳ تا ۸ دیوپتر هر یک از چشمها :** معاف از خدمات رزمی
- بند ۳-** آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط با سیکلوپلژی کامل:
(در آستیگماتیسم ساده، یا مرکب یا مخلوط میزان آستیگماتیسم بایستی بیش از اسفر باشد)

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

الف (مجموع دیوپتر آستیگمات ساده، مرکب یا مخلوط بالای ۵ دیوپتر یک چشم : معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر مجموع دیوپتر آستیگمات ساده، مرکب یا مخلوط بالای ۷ دیوپتر یک چشم : معاف دائم

ب (آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط از ۳ تا ۵ دیوپتر هر یک از چشمها: معاف از خدمات رزمی

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط از ۳ تا ۷ دیوپتر هر یک از چشمها : معاف از خدمات رزمی

بند ۴- فقدان یک چشم یا آنکه یک چشم عملاً و یا در اثر بیماریهای غیر قابل علاج فاقد بینائی (دید کمتر از ۱۰ / ۱ و یا میدان بینایی کمتر از ۱۰ درجه) باشد : معاف دائم

بند ۵- اورام ملتحمه فصلی شدید : معاف از خدمات رزمی

بند ۶- بیماریهای ملتحمه و پلک از قبیل سیمبلفارون، گزروزیس، آتروپیون و اکتروپیون:

الف) در دو چشم: معاف دائم

ب) در یک چشم : معاف از خدمات رزمی

بند ۷- ناخنک پیشرفته که تا مرکز قرنیه پیشرفت نموده باشد و با چشم غیر مسلح دیده شود :

الف (در دو چشم با اختلال در میدان بینایی : معاف دائم

تبصره دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر : معاف از خدمات رزمی

ب (در یک چشم : معاف از خدمات رزمی

بند ۸- لک مرکزی قرنیه:

الف) در صورتیکه وسیع باشد و مرکز قرنیه را اشغال نموده باشد (لک وسیع در موقعی است که بیش از ۳ میلیمتر مربع سطح قرنیه را پوشانیده باشد): معاف دائم

ب) در موارد خفیف تر : معاف از خدمات رزمی

بند ۹- کراتیت های آتروستیسیل و دیستروفیهای قرنیه یک یا دو چشم با اختلال در دید: معاف دائم

بند ۱۰- کلوبوم مادرزادی مردمک:

الف) همراه با گرفتاری شبکیه (رتین) : معاف دائم

ب) بدون گرفتاری شبکیه (رتین) : معاف از خدمات رزمی

بند ۱۱- ایریدوسیکلیتهای شدید و مزمن یک یا دو چشم که تولید چسبندگیهای وسیع نموده باشد: معاف دائم

بند ۱۲- اکلوزیون و سیکلوزیون کامل مردمک یک یا دو چشم : معاف دائم

بند ۱۳- ایریدکتومی یا ایریدودیالیز وسیع حاصل از حوادث یا اعمال جراحی:

الف) در صورتیکه با کاهش دید و عوارض قرنیه یا عدسی توأم باشد : معاف دائم

ب) در صورتیکه با کاهش دید و عوارض توأم نباشد : معاف از خدمات رزمی

بند ۱۴- کاتاراکت مادرزادی، ضربه ای، متابولیک و کاتاراکت عمل شده: معاف دائم

تبصره در صورتیکه بعد از عمل اختلال دید ایجاد نکرده باشد، برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر : معاف از خدمات رزمی

بند ۱۵- کدورت های عدسی که ایجاد اختلال دید در رتینوسکوپی نمی نماید: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۶- کدورت شدید زجاجیه یک یا دو چشم به علت بیماریهای زمینه ای یا تروما: معاف دائم

بند ۱۷- کوریورتینیت مرکزی و یا منتشر مزمن یک یا دو چشم : معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۱۸ – رتینیت پیگماتوزا یا رتینیت‌های غیر پیگماتوزا یا آلبینیسم : معاف دائم

بند ۱۹ – دژنراسیونهای شبکیه و شب کوری به شرط اثبات توسط ERG:

(الف) با افت ولتاژ حداقل نصف میزان طبیعی : معاف دائم

(ب) کمتر از نصف ولتاژ: معاف از خدمات رزمی

تبصره – در خصوص شب کوری یا کور رنگی برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۰ – لوکسایون کامل یا ناقص عدسی یا لنتیکیونوس و یا فقدان عدسی یک چشم: معاف دائم

بند ۲۱ – انفصال شبکیه عمل شده و یا عمل نشده به هر علت یک یا دو چشم : معاف دائم

بند ۲۲ – آمبولی شریان شاخه ای یا مرکزی و یا ترومبوز ورید شاخه ای یا مرکزی و یا هر نوع واسکولیت مزمن یک یا دو چشم : معاف دائم

بند ۲۳ – بیماریهای ناحیه ماکولا و عصب باصره از قبیل آتروفی، هیپوپلازی، سوختگی، سوراخ ماکولا، یا خونریزیهای ناحیه ماکولا و

اسکارماکولا و آتروفی عصب باصره: معاف دائم

بند ۲۴ – میکروفتالمی یا بوفتالمی یک یا دو چشم با اختلال بینایی یا کراهت منظر: معاف دائم

بند ۲۵ – اگزوفتالمی های تومورال یا ضربان دار بعلت بیماریهای سیستمیک یا عروقی یک یا دو چشم: معاف دائم

بند ۲۶ – فلج کامل یک یا چند عضله چشم در صورتیکه استقرار یافته و دائمی باشد به شرطی که اختلال دید ایجاد کرده باشد: (الف) در

دوچشم : معاف دائم

(ب) در یک چشم: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۷ – افتادگی دائم پلک (در هر یک از چشمها) در صورتیکه بیش از نصف مردمک چشم را پوشانیده باشد:

(الف) در دو چشم : معاف دائم

(ب) در یک چشم: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۸ – استرایسم : معاف از خدمات رزمی

بند ۲۹ – نیساگموس دائمی و مشهود: معاف دائم

بند ۳۰ – گلوکوم با اثبات توسط تستهای پاراکلینیک : معاف دائم

بند ۳۱ – اجسام خارجی داخل کره چشم غیرقابل جراحی همراه با اختلال بینایی : معاف دائم

بند ۳۲ – پیوند قرنیه : معاف دائم

بند ۳۳ – کراتوکونوس با تأیید یافته های پاراکلینیک از جمله orb scan یا پتاکم یا توپوگرافی قرنیه:

(الف) در صورتیکه با کراتومتری قابل اندازه گیری نباشد : معاف دائم

(ب) در صورتیکه عارضه واضح قرنیه و اختلال دید ایجاد کرده باشد: معاف دائم

(ج) در بقیه موارد: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۴ – تومورهای خوش خیم به هر صورت: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۵ – آمبلیوپی یک چشم یا دو چشم: معاف از خدمات رزمی

بند ۳۶ – خشکی چشم ها به علت بیماریهای سیستمیک و مزمن : معاف از خدمات رزمی

بند ۳۷ – مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم

باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۳۸- سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش چهاردهم : بیماریهای گوش، حلق و بینی

بند ۱- کاهش شنوایی یک طرفه بطوری که معدل آستانه شنوایی هوایی Air conduction در فرکانس های چهارگانه (۵۰۰، ۱۰۰۰، ۲۰۰۰، ۴۰۰۰) بیش از ۸۰ دسی بل باشد: معاف دائم

تبصره ۱ : کاهش شنوایی یکطرفه برای دارندگان مدارک تحصیلی فوق دیپلم و پایین تر اگر در فرکانسهای چهارگانه بین ۵۰ تا ۸۰ دسی بل باشد: معاف از خدمات رزمی

تبصره ۲: کاهش شنوایی بیش از ۵۰ دسی بل تا فقدان کامل شنوایی یک طرفه برای دارندگان مدارک تحصیلی کارشناس و بالاتر: معاف از خدمات رزم

بند ۲- کاهش شنوایی هر دو گوش بطوری که معدل آستانه شنوایی هوایی در فرکانس های چهارگانه در یک گوش بالای ۵۰ دسی بل و در گوش دیگر بالای ۵۰ دسی بل باشد: معاف دائم

تبصره - کاهش شنوایی هر دو گوش در فرکانس های چهارگانه بین ۲۵ تا ۵۰ دسی بل : معاف از خدمات رزمی

بند ۳- کری و لالی - معاف دائم

بند ۴- فقدان کامل مادرزادی یا اکتسابی لاله گوش:

الف) دو طرفه : معاف دائم

ب) یکطرفه : معاف از خدمات رزمی

بند ۵- آترزی یا انسداد مجرای گوش خارجی :

الف) در تمام طول مجرا: معاف دائم

تبصره - در صورت یکطرفه بودن برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

ب) قسمتی از مجرا: معاف از خدمات رزمی

بند ۶- عفونت مزمن گوش میانی که (غیر ایمن nonsafe) سبب استنیت و یا کولستاتوم شود یکطرفه یا دو طرفه : معاف دائم

بند ۷- عمل جراحی رادیکال ماستونید کتومی و هر گونه Canal wall down: معاف دائم

بند ۸- عفونت مزمن گوش میانی با ترشح چرکی و پارگی پرده تمپان بهمره کاهش شنوایی بیش از سی و پنج دسی بل در هر یک از گوشها: معاف دائم

تبصره - برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۹- فلج کامل عصب صورتی مقاوم به درمان به هر علتی (علل ناشناخته، بلز، سندروم رامس هانت، التهابات قدیمی یا شکستگی استخوان روزه و غیره) :

الف) در صورتیکه حداقل شش ماه از شروع آن گذشته باشد: معاف دائم

ب) موارد حاد: شش ماه معاف موقت

بند ۱۰- لایبریتیت ها که همراه با نیستاکموس واضح و علائم پاراکلینیک ثابت شده در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی باشد: معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۱۱ – بیماری و سندروم منیر یا هرگونه سرگیجه مزمن با منشأ گوشه که با بررسیهای پاراکلینیک در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی تأیید شود:

الف) در صورتیکه بیش از ۶ ماه طول کشیده باشد: معاف دائم

ب) سرگیجه مزمن با منشأ گوشه که کمتر از ۶ ماه طول کشیده باشد: شش ماه معاف موقت

بند ۱۲ – عوارض مادرزادی یا عفونی در بینی، کام، لب و حلق که تولید اختلالات شدید (تنفسی یا صوتی یا گوارشی) نموده و یا کراهت منظر ایجاد کرده باشد: معاف دائم

بند ۱۳ – شکستگی های قدیمی بینی با تغییر شکل ظاهری صورت که نیاز به عمل جراحی داشته باشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۴ – رینیت آتروفیک همراه با کروت متعفن (بیماری اوژن): معاف دائم

بند ۱۵ – آتزیوفیبروم نازوفارنگس:

الف) در صورتیکه براساس تقسیم بندی کادیش درجه دو یا بالاتر عمل شده یا نشده: معاف دائم

ب) در سایر موارد: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۶ – سینوزیت های توأم مزمن: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۷ – یولسیوز بینی:

الف) دو طرفه عود کننده بعد از عمل جراحی همراه با اختلال عملکرد تنفسی: معاف دائم

ب) یک طرفه و سایر موارد: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۸ – تومورهای مخلوط (mixed) غده بناگوشی یا تحت فکی عمل شده و یا عمل نشده (به شرط ثبوت در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی): معاف دائم

بند ۱۹ – بیماریهای مادرزادی، التهابی، عفونی، ضربه ای و یا تومورهای حنجره که تولید اختلالات شدید و دائمی صوتی یا تنفسی (با تأیید بررسیهای پاراکلینیک) نماید: معاف دائم

بند ۲۰ – تومورهای گلوموس ژوگولر، آتزیومهای وسیع در نقاط مختلف گوش و حلق و بینی، حفره و فضای دهان، زبان، فکین، سینوسهای صورت و منضمتات اعضای فوق: معاف دائم

بند ۲۱ – فلج تارهای صوتی:

الف) فلج ارگانیک دو طرفه و یا یک طرفه با سابقه بیش از شش ماه همراه با اختلال دائمی تکلم: معاف دائم

ب) فلج غیر ارگانیک تارهای صوتی دو طرفه: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۲ – تومورهای بینی و سینوسها (یکطرفه یا دوطرفه):

الف) بدخیم: معاف دائم

ب) خوش خیم: معاف از خدمات رزمی

بند ۲۳ – مشمولین پزشک که از سلامتی کامل درخصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۲۴ – سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی

ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت

ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق

بند ۱ – عوارض عضوی دریچه ای قلب عمل شده و عمل نشده به شرط ثبوت در بیمارستانهای نیروهای مسلح یا دانشگاهی: معاف دائم

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

تبصره ۱: برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر در صورت نداشتن اختلال عملکردی قلب: معاف از خدمات رزمی

تبصره ۲: برولابس دریاچه ای منجر به نارسائی نشده باشد و یا دارای نارسائی دریاچه ای PR – MR در حد (Trivial) یا TR در حد (۱۰ یا Mild) باشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۲- بیماری مادرزادی قلب:

الف (عمل شده و نشده همراه با عارضه یا اختلال عملکرد: معاف دائم

تبصره برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر در صورت نداشتن اختلال عملکرد قلب: معاف از خدمات رزمی

ب (بدون عارضه یا اختلال عملکرد: معاف از خدمات رزمی

بند ۳- هر نوع بیماری عروق کرونر در هر درجه و حالتی که باشد: معاف دائم

بند ۴- نارسائی مزمن قلب:

الف (با EF کمتر از ۵۰: معاف دائم

ب) با EF مساوی یا بیشتر از ۵۰ و کمتر از ۵۵: شش ماه معاف موقت

بند ۵- هر نوع بیماری مزمن پریکارد، آندوکارد، میوکارد اعم از التهابی، تومورال، مادرزادی و اکتسابی: معاف دائم

بند ۶- بیماریهای مادرزادی و یا اکتسابی، تومورال و التهابی آئورت و سرخرگهای بزرگ، مانند کوارکتاسیون، آنوریسم ها، آثریومها و اتساع سرخرگهای ریوی، کانال شریانی باز، تنگی شریان ریوی اصلی و فیستولهای شریانی وریدی در هر مورد عمل شده یا نشده: معاف دائم

بند ۷- ازدیاد فشار خون شریانی:

الف (در صورتی که در بیش از ۶۰٪ از اندازه گیریها، فشارخون بازسیستولیک از ۱۶۰ میلیمتر جیوه و یا دیاستولیک از ۱۰۰ میلیمتر جیوه بالاتر باشد، (مقصود از فشارخون باز آن است که حداقل بیمار ۷۲ ساعت در بیمارستان نظامی یا دانشگاهی بستری و توسط هولتر مانیتورینگ بررسی و اثبات شود): معاف دائم

ب) در صورتی که در بیش از ۶۰٪ از اندازه گیریها، فشارخون بازسیستولیک بین ۱۶۰ - ۱۴۰ میلیمتر جیوه و یا دیاستولیک بین ۱۰۰ - ۹۰ میلیمتر جیوه باشد: معاف از خدمات رزمی

بند ۸- ترومبوفلیت ها:

الف (چنانچه عود کننده باشد (سه بار یا بیشتر): معاف دائم

ب) در موارد درمان شده و غیر عود کننده: معاف از خدمات رزمی

بند ۹- اختلالات ریتم به صورت اکستراسیستولهای فوق بطنی:

الف (با تعداد بیش از ۱۰ ضربان در دقیقه (در صورت تداوم با اثبات در بیمارستانهای نیروهای مسلح یا دانشگاهی): معاف دائم

ب) با تعداد بین ۵ تا ۱۰ ضربان در دقیقه: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۰- اختلالات ریتم به صورت اکستراسیستولهای بطنی:

الف (با تعداد بیش از پنج عدد در دقیقه یا چند کانونی یا چند شکلی، Multi form دو تا یا بیشتر پشت سر هم آمده باشد، (بصورت R – T on قرار گرفته باشد): معاف دائم

ب) با تعداد کمتر از پنج عدد در دقیقه: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۱- تاکی آریتمی های فوق بطنی:

الف (تاکیکاردی دهلیزی (بیش از ۱۴۰ ضربان در دقیقه به شرطی که پس از سه ساعت استراحت بهبود نیابد و بیش از دو بار اتفاق بیافتد)، فیبریلاسیون دهلیزی، تاکیکاردیهای نودال یا جانکشنال و تاکیکاردیهای بطنی در هر مورد: معاف دائم

ب) تاکی آریتمی بین ۱۴۰ - ۱۱۰: معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۱۲ – اختلال هدایت داخل دهلیزی، بلوک سینوس دهلیزی، وقفه سینوس دهلیزی و سندرم تاکیکاردی و برادیکاردی، سندرم (اس.اس.اس)، برادیکاردی سینوزال کمتر از ۵۰ ضربان در دقیقه که با فعالیت تعداد ضربان به حد لازم افزایش نیابد (به شرط ثبوت در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی): معاف دائم

بند ۱۳ – اختلالات هدایتی دهلیز بطنی:

الف) در صورتی که منجر به استفاده از پیس دائم یا موقت شود: معاف دائم
ب) سندرم W.P.W و سایر اختلالات هدایتی: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۴ – وجود یا سابقه بیماری تب روماتیسمی حاد به شرط عوارض قلبی: معاف دائم

بند ۱۵ – شوک وازوواگال با سابقه سنکوپهای مکرر و تأیید بررسیهای پاراکلینیک (تست Tilt همراه با مستندات پزشکی تأیید کننده): معاف دائم

بند ۱۶ – مشمولین پزشک که از سلامتی کامل در خصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۱۷ – سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند

بند ۱ – آرتریت های عفونی و یا ناشی از تروما در مفاصل بزرگ:

الف) نوع حاد جهت سیر مراحل درمان: شش ماه معاف موقت

ب) عدم پاسخگویی به درمان همراه علایم بالینی و یا تغییر شکل مفصلی و استخوانی: معاف دائم

بند ۲ – آرتریت های عفونی مزمن مفاصل بزرگ: معاف دائم

بند ۳ – آرتریت های التهابی:

الف) آرتریت های التهابی حاد از قبیل راکتیو، سندروم رایتز، تب روماتیسمی، FMF و تب مدیترانه ای: شش ماه معاف موقت

ب) آرتریت های التهابی حاد و مزمن: آرتریت روماتوئید، لوپوس اریتماتوز سیستمیک، اسپوندیلیت انکلوزان، آرتریت های پسوریازیزی، آرتریت های التهابی روده، بیماری ویپل، آرتریت راکتیو، سندروم رایتز، کلاژتوزها، و اسکولیتها، سارکوئیدوز و اسپوندیلو آرتروپاتی سرونگاتیو FMF: معاف دائم

ج) هیدرآرتروز مزمن و مشهود: معاف دائم

بند ۴ – واسکولیتها:

الف) واسکولیت های نکروزان، بیماری پان کلاسیک، پان میکروسکوپیک و گنر، تاکایاسو، بیماری بهجت: معاف دائم

ب) واسکولیت های ازدیاد حساسیتی به همراه گرفتاری احشاء: معاف دائم

ج) بهجت پوستی مخاطی: معاف از خدمات رزمی

بند ۵ – کلاژتوزها، اسکلرودرمی ها، پلی میوزیت ها، درماتومیوزیت: معاف دائم

بند ۶ – بیماریهای متابولیک استخوان:

الف) استئومالاسی (طبق تعریف براساس سنجش تراکم استخوان در صورتیکه توده استخوان در مقایسه با حداکثر توده استخوانی بیش از ۲/۵ S.D کاهش یافته باشد): معاف دائم

ب) استئوپروزهای ثانویه یا استئوپروزهای با زمینه ارثی: معاف دائم

ج) استئوپنی (طبق تعریف براساس سنجش تراکم استخوان در صورتیکه توده استخوانی در مقایسه با حداکثر توده استخوانی بین ۵ S.D / ۱۰۲ کاهش یافته باشد): معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۷- بیماریهای کریستالی:

الف) نقرس با سابقه سه نوبت عود حملات: معاف دائم
ب) نقرس کاذب یا هیپراورسمی: معاف از خدمات رزمی

بند ۸- استئوآرتریت مفاصل (آرنج، شانه، لگن، زانو، مچ دست و مچ پا):

الف) در فرم شدید و ناتوان کننده که تغییر شکل و یا اختلال در عملکرد عضو ایجاد نموده باشد: معاف دائم
ب) در فرم خفیف: معاف از خدمات رزمی

بند ۹- شانه منجمد، پارگی روتاتورکاف و یا پری آرتریتهای شانه: معاف دائم

تبصره درخصوص پارگی روتاتورکاف برای دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر: معاف از خدمات رزمی

بند ۱۰- الیگونوردبستروفي RSDS : معاف دائم

بند ۱۱- ارتروپاتی نورولوژیک (مفصل شارکو): معاف دائم

بند ۱۲- شبه تومورهای مفاصل: سینوویت ویلوندولر، استئوکندروماتوز در مفاصل بزرگ، هماتزیوم: معاف دائم

بند ۱۳- استئونکروز مفاصل بزرگ و یا مفاصل کوچک که اختلال عملکرد ایجاد کرده باشد: معاف دائم

بند ۱۴- اسپوندیلودسیت یا اسپوندیلودیسکیت بروسلائی، استافی، سالمونلای و سلی ستون فقرات: معاف دائم

بند ۱۵- بیماریهای بافت همبند نظیر استئوژنزیس ایمپرکتا، اهلر دانلوس و هموسیپتینوریمارفان: معاف دائم

بند ۱۶- مشمولین پزشک که از سلامتی کامل درخصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۱۷- سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی
ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت
ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

بخش هفدهم: بیماریهای عفونی

بند ۱- بیماران مبتلا به هپاتیت:

الف) هپاتیت حاد: شش ماه معاف موقت
ب) هپاتیت مزمن (بیش از ۶ ماه): معاف دائم

بند ۲- بیماران دارای (HBSAg) مثبت:

الف) در صورتیکه یک آزمایش مثبت در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی داشته باشد: شش ماه معاف موقت
ب) بعد از شش ماه مجدداً در صورت مثبت شدن آزمایش مذکور: معاف دائم

بند ۳- بیماران مبتلا به هپاتیت C با تأیید آزمایشگاههای مورد تأیید نظامی یا دانشگاهی و وجود عوارض: معاف دائم

بند ۴- بیماران مبتلا به ۲ و HTLVI: معاف دائم

بند ۵- سل:

الف) سل ریه فعال: معاف دائم

ب) سل احسائی فعال و سل ستون فقرات و استخوانها و مفاصل در هر مرحله: معاف دائم

ج) سل ریه بهبود یافته و ادنیتهای سلی درمان شده (با رویت و تأیید سوابق و مستندات کلینیکی و پاراکلینیکی توسط شورا): معاف از خدمات رزمی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی – مصوب

۱۳۹۳/۰۲/۲۱

بند ۶- جذام به هر شکل و در هر مرحله : معاف دائم

بند ۷- عوارض بیماریهای عفونی مداوم (مانند سیفلیس ، منتزیت و) که بیش از ۶ ماه پایدار باشد و اختلال عملکرد ایجاد کرده باشد: معاف دائم

بند ۸- بیماران مبتلا به نقص ایمنی سلولی اکتسابی و حاملین ویروس HIV با تأیید بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی: معاف دائم

بند ۹- بیماری مالاریا مقاوم به درمان (مقاوم به کلروکین): معاف دائم

بند ۱۰- بروسلوزعود کننده و یا مقاوم به درمان: معاف دائم

بند ۱۱- هرگونه بیماری نقص ایمنی مادرزادی بعلت اختلال کمی یا کیفی سلولهای خون یا مغز استخوان: معاف دائم

بند ۱۲- ابتلا به بیماری تب خونریزی دهنده (کریمه کنگو) در طول خدمت: معاف دائم

تبصره ابتلا به بیماری تب خونریزی دهنده (کریمه کنگو) قبل از اعزام: شش ماه معاف موقت

بند ۱۳- کیست هیپاتیک : معاف دائم

بند ۱۴- مشمولین پزشکی که از سلامتی کامل درخصوص هر یک از بیماریهای فوق برخوردار نباشند (بیماری آنان در حد معافیت دائم باشد) لیکن قادر به طبابت در نیروهای مسلح باشند: معاف از خدمات سنگین

بند ۱۵- سایر بیماریها:

الف) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته دوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف از خدمات رزمی

ب) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته سوم ماده ۲ آیین نامه می باشند: شش ماه معاف موقت

ج) سایر بیماریهای موضوع این بخش که منطبق با دسته چهارم ماده ۲ آیین نامه می باشند: معاف دائم

معاونت حقوقی ریاست جمهوری

